

ΣΟΦ. ΤΡΙΧΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΤΩΝ ΔΙΚΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

ΚΑΤΑ

ΤΟ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΙΣΧΥΟΝ ΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΕΝ ΒΟΛΩ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ Η "ΘΕΣΣΑΛΙΑ,"

1911

GRVER-00734

3105

ΑΓΟΡΑΣΜΕΝΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθμός εισαγωγής 81302

Ημερομηνία εισαγωγής 29-11-97

Ταχυδρομικός αριθμός 262.9

Θρησκεία

ΠΛ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΟΦ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΤΩΝ ΔΙΚΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

ΚΑΤΑ

ΤΟ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΙΣΧΥΟΝ ΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

Αρ. Εισ. 81302.

ΕΝ ΒΟΛΩ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ Η "ΘΕΣΣΑΛΙΑ,,

1911

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

OVER

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ

Ἡ παρούσα μελέτη, ὡς καὶ ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκδοθεῖσα «περὶ διαδικασίας καὶ κατηγορίας κατὰ Ἐπισκόπων», σκοπὸν ἔχει νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ ἑνὸς ἀδικουμένου.

Ἄν ὁ ἀδικηθεὶς οὗτος εἶναι καὶ Ἱεράρχης, σεβάσμιος, καὶ ἐθνικὸς ἀκόμῃ ἐργάτης, τόσον χειρότερα εἰς τοὺς ἀδικήσαντας αὐτὸν, διότι συγχρόνως ἠδίκησαν τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα, καὶ συνετάραξαν τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς κατανόησιν τοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ πᾶς Ἕλληγν, καὶ ἰδίᾳ Θεσσαλὸς, ὀφείλει νὰ δεικνύῃ πρὸς τὸν ἀντικανονικῶς καθαιρεθέντα Ἱεράρχην Ἀμβρόσιον, παρέχουμεν τὰς ἐξῆς πληροφορίες, τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὁποίων βεβαιούμεν.

Τέσσαρα ἢ πάντε ἔτη πρὸ τῆς Θεσσαλικῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ γενικὸς Διοικητὴς Θεσσαλονίκης, κατ' ἀξίωσιν τοῦ τότε πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσσίας κ. Ἰγνάτιεφ, ἀπέστειλεν εἰς Ἅγιον Ὅρος λόχην Τουρκικοῦ στρατοῦ, ὅπως ἀπομακρύνῃ ἐκείθεν βίᾳ τὸν Ἐπίσκοπον Ἐρισσοῦ, ὡς ἀνθεσταμένον εἰς τὴν παραχώρησιν περιμαχήτων Ἑλληνικῶν Μοναστηρίων εἰς τὴν Ρωσικὴν ἐπιτροπὴν.

Ὁ Ἐπίσκοπος ἐκεῖνος, ὅστις περιεφρόνει τὸ Ρωσικὸν χρυσίον καὶ τὴν Μεγάλην ἰσχὺν τῆς Πανσλαβιστικῆς πολιτικῆς, ἦτο ὁ καθαιρεθεὶς Ἐπίσκοπος Λαρίσσης Ἀμβρόσιος, ὑποκείμενος τότε εἰς τὸν τότε Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης, καὶ ἤδη Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἰωάννην τὸν Γ'.

Κατὰ τὸ 1878, ὁ τότε ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν ἀπολυταρχίαν διατελὼν Θεσσαλικὸς λαὸς, μετὰ τμημάτων τινῶν τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως, ζητῶν διὰ τῶν ὅπλων τὴν μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἑνωσιν.

Μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης ἦσαν καὶ δύο Ἐπίσκοποι, ἡ συμμετοχὴ τῶν ὁποίων ἔδωκε μεγάλην σοβαρότητα εἰς τὸ Ἐπαναστατικὸν κίνημα.

Ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν ἦτο ὁ Κίτρος Νικόλαος, ὁ ἕτερος, ὁ τότε Πλαταμῶνος Ἀμβρόσιος, ὁ ἀποκρούσας τὸν θρόνον Κυζίκου καὶ προτιμήσας

τὴν πτωχοτάτην Ἐπισκοπὴν Πλαταμῶνος, ὅπως εὐρίσκηται παρὰ τὴν ἀκτὶνα τῆς Ἐθνικῆς δράσεως.

Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐκείνην, ὁ γράφων συνηγωνίσθη ὑπὸ τὴν ἱερὰν σημαίαν τῶν δύο Ἐπισκόπων, ὧν τὴν φιλοπατρίαν καὶ γενναιοῦτητα ἐθαύμασε.

Ἡ ἐνοπλος ἐκείνη διαμαρτυρία ἔφερεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐλευθέρας μητρὸς τὴν Θεσσαλίαν καὶ μικρὸν τμήμα τῆς Ἠπείρου.

Ἡ Ἐπισκοπὴ Πλαταμῶνος (πλὴν ὀλίγων χωρίων ἀποτελούντων τὸν Δῆμον Ὀλύμπου), παρέμεινε ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν Κυριαρχίαν, ὁ δ' ἐπανάστατης Ἐπίσκοπος καταφυγὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διωρίσθη διευθυντὴς τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, εἰς ἣν διεκρίθη προοιμιάζων καὶ διαμορφῶνων τοὺς κληρικοὺς τῆς νέας Ἑλλάδος.

Πρὶν ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς Ριζαρείου ὁ Ἐπίσκοπος Ἀμβρόσιος ἐπὶ κεφαλῇς διακοσιῶν ἐνόπλων Ὀλυμπίων ὑπερησπίσθη τὴν τιμὴν τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων ἐν Καραλή-Δερδὲν ἐναντίον τοῦ ἀπροόπτως εἰσβαλόντος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος Τουρκικοῦ στρατοῦ.

Μετὰ τινα ἔτη ἐψηφίσθη Ἐπίσκοπος τῆς χηρευσάσης Ἐπισκοπῆς Λαρίσσης, πάντοτε ὅμως ἐνθουσιώδης ἐνειροπόλος τῆς Μεγ. Ἐθνικῆς ἰδέας, ἕνεκα δὲ τῆς παραφερομένης φιλοπατρίας, τῆς δοκιμαθείσης πικρῶς κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα, τόσον ἐν Ἀθήναις ὅσον καὶ ἐν Λαρίσσει, δὲν ἦτο εὐχάριστος εἰς τὰς συντηρητικὰς τάξεις, καὶ ὠρισμένος κύκλος παρεξήγησεν τὰς φιλοπατρίδας ἐκδηλώσεις τῶν πανελληνίων δειροπολημάτων του.

Ζωηρὰ μάλιστα διαμένει ἐν Ἀθήναις ἡ ἐντύπωσις ἐθνικῆς του διαλέξεως ἐν τῇ Φιλολογικῇ Συλλόγῳ Παρνασσοῦ, καθ' ἣν ἠλεγξε δι' αὐστηρὰς γλώσσης τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἀρχόντων διὰ τὰ ἐθνικὰ δίκαια τῶν ἀλυτρώτων ἀδελφῶν.

Τοιοῦτος ὢν ὁ Ἀμβρόσιος ἀνεπιφυλάκτως ἐπικρότησε τὴν ἀρξαμένην τὴν 15 Αὐγούστου ἐπανάστασιν, καὶ μόνος ἐκ τῶν Ἑλλήνων Ἱεραρχῶν ἠυλόγησε τοὺς ἐργάτας αὐτῆς, προσδοκῶν ἐξ αὐτῆς τὴν ἀνάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς καὶ τιμῆς, ἐνῷ οἱ ἄλλοι Ἱεράρχαι ἐφοδοῦντο ἀδίκως μήπως ἡ Ἐπανάστασις πικράνῃ τὴν Αὐλὴν καὶ ταραξῇ τὰς εἰρηνικὰς συνηθείας τῆς.

Μαζὴ μὲ τὴν Ἐπανάστασιν ἰδρύθη ὁ πρῶτος Πολιτικὸς Σύλλογος ἐν Βόλῳ, ὅπως ὁργανώσῃ τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνορθώσεως ἐν Θεσσαλίᾳ.

Ὁ Ἀμβρόσιος αἰσθάνεται ἀναγεννωμένας διὰ τῶν ἐπαναστατικῶν ὁργανώσεων τὰς περὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑλλάδος ἐλπίδας, καὶ ἐν συνοδείᾳ τοῦ Μεράρχου καὶ Φρουράρχου Λαρίσσης κατέρχεται εἰς Βόλον, ὅπως ἐγκαταστάσῃ καὶ εὐλογήσῃ τὴν πολιτικὴν χειραφέτησιν τοῦ λαοῦ.

Ὁλόκληρος ἡ Θεσσαλία τότε ἐπανηγύριζε τὸν θρίαμβον τῶν ἐπαναστατικῶν ἰδεῶν. καὶ τὴν κατάλυσιν τῶν προσωπικῶν κομμάτων.

Ἐπανακάμφας ὁ Ἀμβρόσιος τὴν ἐπιούσαν εἰς Λάρισσαν μανθάνει ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος Καλαμάτας ἐνήργει ἐπιδεικτικὰς ἀνακρίσεις, ἂν ὁ Ἐπίσκοπος ἐδέχeto χρηματικά δῶρα ἐπὶ χειροτονίαις ἱερέων.

Ἡ καταδίωξις ἐχαρακτηρίσθη ἐμπαθῆς, ἐσχέτισθη πρὸς τὴν φιλελευθέραν στάσιν τοῦ Ἐπισκόπου Ἀμβροσίου.

Ἄλλ' ὁ Στρατιωτικὸς Σύνδεσμος ἐγκαταλείπει τὸν Ἱεράρχην ἀπροστάτευτον, ἐνῷ διὰ τοὺς ἐπαναστάτας τοῦ Γουδῆ ἐζήτησε καὶ ἔλαβε προκαταβολικῶς ἀμνηστίαν.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀντιπονηθεῖσα δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ Ἐπισκόπων, ἦν κατὰ τοὺς Κανόνας τῆς Ἀν. Ἐκκλησίας δὲν ἔχει, κατεδίκασε τὸν Ἀμβρόσιον ἐρήμην εἰς καθαίρεσιν.

Ἐκάμεν ὁ καθαιρεθεὶς ἐφесιν, ἐλπίζων ὅτι ἐμελλε νὰ δικασθῇ ἀπὸ ἀπαθείς δικαστάς.

Ἄλλ' ἡ Κυβέρνησις Δραγούμη, ἣς συμμετεῖχεν καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως κ. Ζορμπᾶς, ἐκ πλάνης περὶ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον, κατήρτισε καὶ τὸ Ἐκκλησιολογικὸν Δικαστήριον ἀπὸ τοῦς ἰδίους Συνοδικοῦς !!

Καὶ ἡ πρώτη καὶ ἡ κατ' ἐφесιν δίκη ὑπῆρξε ἀντικανονικῇ.

Τοῦτο πιστεύω ὅτι ἀποδεικνύει ἡ σημερινή μου μελέτη, ἥτις εἶναι συμπλήρωμα τῆς προηγούμενης.

Δὲν ἀξιούμεν ἀμνηστίαν ἢ ἀτιμωρησίαν διὰ τὸν ἀμαρτήσαντα, ἀλλὰ δικαιοσύνην **ἐκ τῶν ἐκείνων**.

Ζητοῦμεν ὑπὲρ αὐτοῦ νὰ δικασθῇ καὶ νὰ καταδικασθῇ κατὰ τοὺς Κανόνας, καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας.

Ἐὰν ὁ ἐσχάτος τῶν κοσμικῶν ἔχει δικαίωμα νὰ δικασθῇ ἀπὸ νόμιμα Δικαστήρια, πολὺ περισσότερον δικαιούται νὰ ζητήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς ἐγγυήσεις τῶν Νόμων εἰς γηραιὸς Ἱεράρχης, ὅστις εἶναι συγχρόνως καὶ Ἐθνομάρτυς.

Ὅσοι ἔχουσι δισταγμὸν τινα, ἅς ἐνθυμηθῶσι ὅτι, ὁ ἀδικούμενος συνηγωνίσθη διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Θεσσαλίας καὶ διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνορθώσεως, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἂν ἔλθῃ ἡ Ἑλλάς δοκιμάζει τ' ἀγαθὰ τῆς Ἀνορθώσεως καὶ τῆς ἀμερολήπτου δικαιοσύνης, ἀρμόζει νὰ μὴ στερηθῇ τούτων ὁ μεγαλοῦδεατης Ἱεράρχης.

Ἐν Βόλῳ τῇ 2 Ἰανουαρίου 1911

Σ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

(Πρώην Βουλευτῆς τοῦ Νομοῦ Λαρίσης)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

- Ἐκκλητήριον Δικαστήριον.— σύνθεσις.
- Δὲν καλοῦνται οἱ δικάσαντες.
- Ἐννοια 14 Καν. Ἀντιοχειάς.
- Ἡ ἐν Σαρδικῇ ἐπέτρεψε τὴν ἔφεσιν.
- Ἡ ἐν Καρθαγένῃ ὥρισε τὸν ἐλάχιστον.

Ὅταν κατηρτίσθῃ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τὸ ἐκ δέκα καὶ τριῶν Ἐπισκόπων Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, ὅπως δικάσῃ τὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἔφεσιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Λαρίσσης Ἀμβροσίου, ἐπεκρίναμεν τὸν τότε ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, διότι ἐκάλεσε καὶ τοὺς ἐκδόντας τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν πέντε Συνοδικούς, ὅπως συναπαρτίσωσι τὸ Δευτεροβάθμιον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.

Ἡ τοιαύτη σύνθεσις τοῦ **Ἐκκλήτου** ἀποδοκιμάζεται ἀπὸ τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς πάσης Δικονομίας, καταστρέφει τὸν λόγον τῆς συστάσεως διαφόρων βαθμῶν ἐν τῇ ἀπονομῇ πάσης δικαιοσύνης, διότι πανταχοῦ καὶ πάντοτε, οἱ βαθμοὶ τῆς δικαιοδοσίας ἐθεσπίσθησαν διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς ὀρθότητος τῶν ὑπὸ τοῦ κατωτέρου βαθμοῦ κριθέντων, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀποκλείεται ἀπολύτως ἡ συμμετοχὴ τῶν κατὰ πρῶτον βαθμὸν δικασάντων ἀπὸ τὰ Δικαστήρια τῶν ἀνωτέρων βαθμῶν, τῶν κεκλημένων νὰ ἐλέγξωσι τὰς ἀποφάσεις ἐκείνων. (ἄρθρ. 51 Ποιν. Δικ. καὶ Πολ. Δικονομίας).

Ἄλλ' ὅχι μόνον αἱ Ποινικαὶ καὶ Πολιτικαὶ Δικονομίαι ὅλων τῶν Ἐπικρατειῶν, καὶ ὅλων τῶν πολιτισμῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ Κανόνες τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, οἱ ρυθμίζοντες τὰ τῆς διαδικασίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, αὐστηρῶς ἀπαγο-

ρεύουσι τὴν συμμετοχὴν τῶν πρωτοδίκων δικαστῶν εἰς τὴν Ἐκκλησιον δίκην, εἰδικῶς δὲ περὶ Ἐπισκόπων καθορίζουσι μετὰ σαφηνείας, ὅτι ἀπὸ ἐτέρους, **ἀγγλιστεύοντας τῇ Ἐπαρχίᾳ**, κατάρτιζεται τὸ Δευτεροβάθμιον Δικαστήριον, ὅπως δικάσῃ τὴν ἔφεσιν τοῦ καταδικασθέντος Ἐπισκόπου.

Περὶ ἐκκλήτου δίκης τῶν καθαιρεθέντων Ἐπισκόπων πραγματεύονται εἰδικῶς οἱ Γ'. Δ'. καὶ Ε'. Καν. τῆς ἐν Σαρδικῇ Τοπικῆς Συνόδου.

Ἐκ τῶν Καν. τούτων διδασκόμεθα, ὅτι καὶ εἰς πάντα μὲν τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια, ἐξαιρετικῶς δ' ἐπὶ δίκης Ἐπισκόπων, ὑπάρχει παραδεδειγμένον τὸ δικονομικόν ἀξίωμα, ὅτι τὸ Δευτεροβάθμιον Δικαστήριον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κααρτισθῇ ἀπὸ τοὺς κατὰ τὸν πρῶτον βαθμὸν δικάσαντας, ἀλλὰ **«ἀπὸ ἐτέρους ἀγγλιστεύοντας τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπους»**, αἵτινες ἐκ νέου ἐξετάζουσι τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ὑποθέσεως.

Τὰ μέλη τοῦ δευτέρου Δικαστηρίου, ὅχι μόνον ἀπαγορεύεται νὰ ληφθῶσι ἀπὸ τοὺς δικάσαντας εἰς τὸν πρῶτον βαθμὸν, ἀλλὰ καὶ ἀπαιτεῖται ἀπὸ τὸν Γ'. Καν. νὰ ᾧσι **ξένοι** πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν (Ἐπαρχίαν) εἰς ἣν ἀνήκει ὁ δικασθεὶς καὶ οἱ δικάσαντες Ἐπίσκοποι, «ὥστε διὰ τῶν γειτνιώντων τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων ἀνανεωθῆναι τὸ Δικαστήριον» ὡς γράφει ὁ Κανὼν.

Ὁ Ἐκκλησιαστικὸς νομοθέτης κατὰ ταῦτα, ὅχι μόνον παρέχει τὸ θεμελιῶδες ἀξίωμα, ὅτι δὲν προσήκει ὁ αὐτὸς δικαστὴς νὰ δικάσῃ τὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεώς του ἔφεσιν, ἀλλὰ καὶ λαμβάνει ἐκτάκτους προφυλάξεις διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ Δευτεροβαθμίου, διατάσσων ὅπως ἀπὸ Ἐπισκόπους τῆς γειτνιαζούσης Ἐπαρχίας (Ἐκκλησιαστικῆς περιφέρειας) συντίθεται, ἵνα μὴ τις τῶν Ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς Ἐπαρχίας, ἐπιρρασθῇ ἀπὸ τὴν γνώμην τῶν προδικασάντων συναδέλφων του, εἴτε ἐκ φιλίας πρὸς αὐτοῦς, εἴτε ἐξ ἐυλαβείας ἢ προκαταλήψεως, εἴτε λόγῳ ἐξαρτήσεως πρὸς

τὸν Μητροπολίτην, ὅστις κατήρτισε καὶ προήδρευσε κατὰ τὸν πρῶτον βαθμὸν.

Ἐναντίον ὅθεν τῶν Κανόνων καὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ πολιτεύματι παραδεδεγμένων δικονομικῶν ἀρχῶν, ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, προσεκάλεσε διὰ Β. Δ. εἰς συγκρότησιν τοῦ Ἐκκληίου Δικαστηρίου καὶ τοὺς πέντε Συνοδικούς, τοὺς ἐκδόντας τὴν ἐκκληθεῖσαν καταδίκην, ἀλλ' ἐνώπιον τοιοῦτου ἀντικανονικοῦ Δικαστηρίου, δεδικαιολογημένως ἔκρινε περιττὸν νὰ ἐμφανισθῇ ὁ καταδικασθεὶς Ἐπίσκοπος Λαρίσσης, διότι κατὰ μὲν τὰ 5)13 ἦτο δεδηλωμένη ἐναντίον του ἡ γνώμη τοῦ νέου Δικαστηρίου, κατὰ δὲ τὰ ὑπολειπόμενα ἐγεννᾶτο εὐλογος φόβος, ὅτι ἤθελον ἐπηρεασθῇ οἱ ἄλλοι Ἱεράρχαι ὑπὸ τῶν συντακτῶν τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, ἀφ' οὗ μάλιστα συνέπιπτε νὰ ἦναι ἐκεῖνοι συγχρόνως καὶ παθόντες ἢ κατήγοροι τοῦ καταδικασθέντος.

Εἰς ἐπιβεβαίωσιν τοῦ κινδύνου τῆς προκαταλήψεως καὶ τοῦ ἐπηρεασμοῦ τοῦ Β' δικαστηρίου ἐπῆλθεν ἡ μετὰ τὴν προχάδην ἀνάγνωσιν τῶν πολυσελίδων ἀνακριτικῶν ἐκθέσεων καὶ ἐγγράφων τῇ **παραχοῆμα** ἐπικύρωσις τῆς καθαιρετικῆς ἀποφάσεως τῶν πέντε Συνοδικῶν.

Εἰς τοὺς ἔχοντας γνῶσιν τινὰ τῶν δικαστικῶν ἔργων καὶ καθηκόντων καταλείπει θαυμάσιον ἐντύπωσιν τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἀποτελέσαντες τὸ Ἐκκλησιον Δικαστήριον δέκα καὶ τρεῖς Ἱεράρχαι τόσον πρόχειρον ἔσχον τὴν ἀντίληψιν, τὴν σκέψιν, καὶ τὴν ἀπόφασιν, ὥστε ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ Συνεδρίᾳ, τῆς 2 Ἰουλίου, ἤτις δὲν διήρκεσε πλέον τῶν τριῶν ὥρων, ἠκροάσθησαν ὁλοκλήρου τῆς ἐγγράφου προδικασίας, ἔκριναν, ἀπεφάσισαν, ἔγραψαν καὶ ἐξέδωκαν τὴν πολυσελίδον ἀπόφασίν των, δι' ἧς καθήρεσαν τὸν Ἐπίσκοπον Ἀμβρόσιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ του ἀξιώματος.

Ἐὰν παρομοῖα ὑπόθεσις εἰσῆγετο ἐνώπιον οἰουδήποτε Κοσμοκοῦ Δικαστηρίου, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἔρευνα, μελέτη καὶ ἀπόφασις ἤθελον ἀπασχολήσῃ ἐπὶ πέντε τοὺλάχιστον ἡμέρας τοὺς δικαστάς, ὅπως καταστήσῃ τὴν συνείδησιν ἡσυχον, ὅτι ἔκρινον κατὰ τὴν ἰδίαν του ἑκάστος γνῶσιν καὶ πεποίθησιν, τὴν

σκληράν τύχην πολιοῦ Ἱεράρχου καὶ εὐρυμαθοῦς θεολόγου.

Τὶ ἄλλο ἀποδεικνύει ἡ σιδηροδρομικὴ ταχύτης τοῦ Ἱεροῦ Δικαστηρίου, εἰμὴ ὅτι ἡ παρουσία τῶν Δικαστῶν τοῦ πρώτου βαθμοῦ ἐβούληθη τὴν ἀντίληψιν καὶ γνώμην τῶν ἄλλων, εἰμὴ ὅτι οἱ ἐκτὼν ὑπέστησαν τὸν ἐπηρεασμὸν τῶν πέντε, καὶ υἱοθέτησαν ἀσυζητηταί τὴν γνώμην ἐκείνων;

Ἀλλὰ τότε ἐκ τῶν πραγμάτων καταδεικνύεται, ὅτι αἱ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου συνηχθαι, αἱ ὁδηγήσασαι τοὺς Ἁγίους Πατέρας νὰ θεοπίσωσι τοὺς Γ'. Δ'. καὶ Ε'. Κανόνας πρὸς προφύλαξιν τῶν Ἐπισκόπων κατὰ ἀβασανίστων ἢ ἀδίκων καταδικῶν, δὲν μετεβλήθησαν ἐν μέσῳ τῶν διαρρυσάντων αἰώνων, ὅτι εἶναι ἐξ ἑαυτοῦ χρήσιμοι αἱ διαταχθεῖσαι ἐγγυήσεις καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, καθ' οὓς τὰ πάντα μὲν μετεβλήθησαν καὶ ἡλλοιωθήσαν, μένουσι ὅμως ἀμετάβλητοι αἱ μεγάλαι τρικυμῖαι τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, καὶ τὰ ἀτίθασσα πάθη τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς λειτουργοὺς τῆς Εὐαγγελικῆς μακροθυμίας.

Εἶναι ὅθεν καταφανὲς τὸ ἁμάρτημα τῆς τότε Κυβερνήσεως ἐν τῷ καταρτισμῷ τοῦ Ἐκκλητικοῦ Δικαστηρίου ἀπὸ τοῦς Ἐπισκόπους τοὺς καθαιρέσαντας ἐν τῷ πρώτῳ βαθμῷ τὸν Ἐπίσκοπον Λαρίσης, καὶ ἀναμφισβήτητος ἡ παραβίασις τῶν Γ'. Δ'. καὶ Ε'. Κανόνων τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου, οἵτινες σαφῶς διατάττουσι, ὅτι «ἀπὸ **ἐτέρους ἀγχιστεύοντας Ἐπισκόπους,**» καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦς ἰδίους, καταρτίζεται τὸ Ἐκκλητικὸν Δικαστήριον.

Οἱ νομικοὶ Σύμβουλοι τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παρεπλανήθησαν πιθανῶς εἰς τὸ πραξικόπημα ἐκ παρερμηνείας τοῦ 14ου Καν. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου.

Ὁ Καν. οὗτος, φαίνεται ὅτι παρενοήθη καὶ ἀπὸ τὸν πολιτικὸν νομοθέτην τοῦ 1852, ἐν τῷ καθορισμῷ τῆς διαδικασίας τῶν κατωτέρων κληρικῶν· ἔχει δὲ ὥς ἐξῆς:

«Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἐπὶ τισὶν ἐγκλήμασι κρίνεται, ἔπειτα συμβαίνει περὶ αὐτοῦ διαφωνεῖν τοὺς ἐν Ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπους, τῶν μὲν ἀθῶων, τῶν δὲ ἑνοχον τὸν κρίνόμενον ἀποφαινόντων, ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς πάσης ἀμφισβήτησεως, ἔδοξε τῇ Ἁγίᾳ Συνόδῳ τὸν τῆς Μητροπόλεως Ἐπίσκοπον ἀπὸ τῆς πλησιοχώρου Ἐπαρχίας μετακαλεῖσθαι ἑτέρους τινὰς τοὺς ἐπικρινούντας, καὶ τὴν ἀμφισβήτησιν διαλύσοντας, τοῦ βεβαιῶσαι σὺν τοῖς τῆς Ἐπαρχίας τὸ παριστάμενον».

Ὁ Κανὼν οὗτος δὲν ἐρρῦθμισε τὸν καταρτισμὸν τοῦ δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου, ὡς ἀπρόσεκτος ἀνάγνωσις ἠδύνατο νὰ ὑποθέσῃ, ἀλλ' ἀσχολεῖται περὶ τῆς ἀνασυνθέσεως τοῦ ἰδίου πρωτοβαθμίου, καθ' ἣν περίπτωσιν ἠθελεν ἐπέλθῃ μεταξὺ τῶν Ἐπισκόπων διαφωνία ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Συνόδου ἐκείνης διὰ τὴν καταδίκην ἢ ἀθώωσιν κατηγορουμένου Ἐπισκόπου δι' Ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα συνεπάγον καθαίρεσιν, ἀπηγεῖτο **παμψηφία** τοῦ συγκαλουμένου Δικαστηρίου τῶν Ἐπαρχιακῶν Ἐπισκόπων.

Ἐὰν οἱ συνελθόντες ἑδιχογνώμουν, «ἄλλων μὲν ἀθῶων», καὶ ἄλλων ἑνοχον τὸν δικαζόμενον ἀποφαινόμενον», τότε (κατὰ τὸν Καν.) ἐκαλοῦντο **καὶ ἑτεροὶ ἐκ τῆς πλησιοχώρου Ἐπαρχίας Ἐπίσκοποι**, συναποτελοῦντες πάντοτε τὸ δικαστήριον πρῶτου βαθμοῦ, οἵτινες μετὰ τῶν πρῶτων ἔκρινον τὴν ὑπόθεσιν, ὅτε πλέον ἢ ἀπόφασιν ἐξεδίδοτο κατὰ πλειοψηφίαν.

Ἡ ἔννοια αὕτη ἐνισχύεται καὶ ἐκ τοῦ 15ου Καν. τῆς αὐτῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, κηρύσσοντος τότε ἀνέγκλητον τὴν **κατὰ παμψηφίαν** ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Τοῦτο ὁμοιάζει μὲ τὴν σύγχρονον περίπτωσιν τοῦ ἀρθρ. 179 τῆς Πολ. Δικ. καθ' ἣν προσλαμβάνεται καὶ ἄλλος δικαστὴς πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐπὶ Ἐπισκοπικῶν δικῶν ἢ πρόσληψις καὶ ἄλλων πλησιοχώρων Ἐπισκόπων ἐπεβάλλετο ὁσάκις δὲν ὑπῆρχε **παμψηφία** τοῦ Δικαστηρίου, ἐνῶ εἰς τὴν Κοσμικὴν Δίκαιοσύνην προσλαμβάνεται καὶ ἄλλος δικαστὴς, ὁσάκις μετὰ τῶν δικαστῶν ὑπάρχει **ἰσοψηφία**.

Ὅπως κατανοήσωμεν τὴν ἰδιορρυθμίαν ταύτην πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι κατὰ τὰ πρὸ τῆς ἐν Καρθαγένῃ Τοπ. Συνόδου (τῆς ἐν ἔτει 419 συνελθούσης) ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ διαδικασίᾳ ἰσχύοντα, αἱ ἐναντίον τῶν Ἐπισκόπων καταγγελλαὶ ἐκρίναντο ὑφ' ὁλοκλήρου τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐπαρχίας, (Ἐπαρχιακῇ Σύνοδος) ἥς ὁ ἀριθμὸς ἦτο μικρότερος ἢ μεγαλειότερος, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Μητροπόλεως, (Ἐκκλησιαστικῇ διαίρεσις) εἰς ἣν ὑπέκειτο ὁ ἐγκαλούμενος.

Κατὰ συνέπειαν ἦτο τότε ἀπροσδιόριστος ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου εἰς τὰς Ἐπισκοπικὰς δίκας ἐξαρτώμενος ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκειμένων τῇ Μητροπόλει Ἐπισκόπων, εἰς δὲ τὰς πολυπροσώπους Ἐκκλησίας ἢ Μητροπόλεις, καθίστατο δυσχερεστάτη ἡ Σύνοδος ὅλων τῶν Ἐπισκόπων πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἐκδίκασιν κατηγορίας ἐναντίον Ἐπισκόπου.

Ταῦτα μαρτυροῦνται ἐκ τῶν προμνημονευθέντων 14 καὶ 15 Κανόνων τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Τοπ. Συνόδου, τῆς συνελθούσης, ὡς εἴρηται, κατὰ τὸ ἔτος 341.

Ἐνεκα τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ δυσκολιῶν τούτων ἡ ἐν Καρθαγένῃ Τοπικῇ Σύνοδος (419) ἐθέσπισε τὸ πρῶτον διὰ τοῦ 12ου Καν., ὅτι ἐσάκις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνέλθῃ ὁλόκληρος ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπαρχιακῶν ἐπισκόπων, τὸ πρὸς ἐκδίκασιν Ἐπισκόπου Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον συγκροτεῖται ἀπὸ 12 τοῦλάχιστον Ἐπισκόπους σὺν τῇ Μητροπολίτῃ αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ Κανόνος τούτου, συνδυαζομένου πρὸς τὸν 10'. Καν. τῆς αὐτῆς Συνόδου, ἀφ' ἑνὸς μὲν προσδιορίσθη ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς τῶν διὰ τὴν δίκην Ἐπισκόπου ἀπαιτούμενων δικαστῶν εἰς 13, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνάγεται τὸ ἀσφαλὲς συμπέρασμα, ὅτι τὰ ἐν τοῖς 14 καὶ 15 Καν. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου βεβαιούμενα περὶ **παμψηφίας** διὰ τὴν ἀπόφασιν, καὶ τῆς ἐν περιπτώσει διαφωνίας προσλήψεως ἄλλων Ἐπισκόπων, ἐτροποποιήθησαν, καὶ δὲν ἔσχον πλέον ἀπὸ τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, ἣτις ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν προδικασίαν καὶ διαδικασίαν ἐναντίον τῶν Ἐπισκόπων

ἐρρύνθισε δι' εἰδικῶν, παλαιῶν καὶ νέων διατάξεων, χωρὶς νὰ ἐπαναλάβῃ ἢ νὰ μνημονεύσῃ τὰς ἐκτεθεῖσας περιπτώσεις τῶν Καν. 14 καὶ 15 τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου.

Ἡ παράλειψις τῶν διατάξεων τούτων δὲν ἦτο ἀδικαιολόγητος, διότι κατὰ τὰ μέχρι τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου (ἐν ἔτει 343) ἰσχύοντα ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ νομοθεσίᾳ, ἐπομένως κατὰ τὰ ἰσχύοντα καὶ ἐπὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, (341), **κατ' ἀρχὴν** δὲν ἐπετρέπετο ἔφσεις ἐναντίον τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Διακαστηρίων, καὶ διὰ τοῦτο ἴσως οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ νομοθέται, ἀπήτησαν **παμψηφίαν** διὰ τὴν καταδίκην ἢ ἀθώωσιν Ἐπισκόπου, καὶ ἐν περιπτώσει διαφωνίας ἐθέσπισαν τὴν πρόσληψιν καὶ ἄλλων ἐκ τῆς πλησιοχώρου Ἐπαρχίας Ἐπισκόπων.

Κανὼν 15 τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου.

«Εἰ τις Ἐπίσκοπος ἐπὶ τισιν ἐγκλήμασι κατηγορηθεὶς κριθεῖν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων, πάντες δὲ σύμφωνοι, μίαν κατ' αὐτοῦ ἐξενέγκουσι ψήφον, τοῦτον μὴ κέτι παρ' ἑτέροις δικάζεσθαι.....»

Ὁ Κανὼν οὗτος, ἀπαγορεύων κατ' ἀρχὴν τὴν ἔφsein ἐναντίον καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἐχαρακτηρίσθη μὲν ὅτι ἀντιφάσκε πρὸς τὸν Δ'. Κανόνα τῆς αὐτῆς Συνόδου, ὅστις ὁμιλεῖ περὶ δευτέρας ἐξετάσεως τῆς δίκης ἐνώπιον ἄλλης Συνόδου, ἀλλὰ κατὰ τὰ ὀρθώτατα σχόλια τοῦ Ζωναρᾶ, ἀντίφασις δὲν ὑπάρχει, διότι ἡ δευτέρα ἐξέτασις ἐπετρέπετο ὁσάκις ἡ ἀπόφασις δὲν ἐξεδόθη ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων, ἀλλ' ὑπὸ τινων μόνον ἐξ αὐτῶν.

Ἐκτὸς τῆς ἐρμηνείας Ζωναρᾶ, ἣτις εἶναι αὐθεντικὴ ὡς περὶ λαμβανομένη ἐν τῇ Κανονικῇ Συλλογῇ, καὶ ἄλλη διαστολὴ αἶρει τὴν φαινομενικὴν ἀντίφασιν τῶν δύο Κανόνων, ὅτι κατὰ τοὺς προμνημονευθέντας Κανόνας τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου ἐξαιρετικῶς μόνον ἐπετρέπη δευτέρα ἐξέτασις τῆς δίκης, ὁσάκις δὲν ἐξεδόθη ἡ καταδίκη διὰ παμψηφίας, ἐνῶ ἀπαγγελομένης τῆς καταδίκης **παμψηφεί**, αὕτη καθίστατο ἀνέκκλητος, καὶ δὲν ὑπέκειτο εἰς δευτέραν ἐξέτασιν, ὡς ὁ 14ος Καν. ρητῶς διέταξε.

Παρὰ πάντα ταῦτα μένει ἀναμφισβήτητον, ὅτι μέχρι τῆς ἐν

Σαρδικῇ Συνόδου, (343) κατ' ἀρχὴν μὲν δὲν ἐπατρέπετο ἔφεσις, κατ' ἐξαίρεσιν μόνον ἐπατρέπη διὰ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου εἰς εἰδικὰς περιστάσεις ἢ ἐκ δευτέρου ἐξέτασις τῆς καταδίκης ὑπὸ ἄλλης Συνόδου, καὶ διὰ τοῦτο ἐδικαιολογοῦντο αἱ περὶ παμψηφίας καὶ προσλήψεως ἄλλων Ἐπισκόπων ἐν περιπτώσει διαφωνίας διατάξεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν αἱ μοναδικαὶ ἐγγυήσεις διὰ τὴν ὀρθότητα τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων.

Τὴν ἐξαίρεσιν, ὡς εἶδομεν, μετέβαλεν εἰς κανόνα ἢ μετὰ δύο ἔτη συνελθοῦσα ἐν Σαρδικῇ Σύνοδος διὰ τῶν Γ'. Δ'. καὶ Ε'. Κανόνων.

Καν. 3ος «Εἰ δὲ ἄρα τις Ἐπισκόπων ἐν τινι πράγματι δόξῃ κατακρίνεσθαι, καὶ ὑπολαμβάνει ἑαυτὸν μὴ σαθρὸν, ἀλλὰ καλὸν ἔχειν τόπωμα, ἵνα καὶ αὐθις ἢ κρίσις ἀνανεωθῇ, εἰ δοκεῖ ὑμῖν, τῇ ἀγάπῃ Πέτρου τοῦ Ἀποστόλου τὴν μνήμην τιμήσωμεν, καὶ γραφῆναι παρὰ τῶν κρινάντων τῷ Ἐπισκόπῳ Ρώμης, ὥστε διὰ τῶν γειτνιώντων ἀνανεωθῆναι τὸ Δικαστήριον.....»

Καν. 4ος «Ἐὰν τις Ἐπίσκοπος καθαιρεθῇ τῇ κρίσει τῶν Ἐπισκόπων τῶν ἐν γεινίᾳ τυγχάνοντων, καὶ φάσκῃ πάλιν ἑαυτὸν ἀπολογίας πραγματεῖν, μὴ πρότερον εἰς τὴν καθέδραν αὐτοῦ ἕτερον ὑποκαταστήναι, ἐὰν μὴ ὁ τῆς Ρώμης Ἐπίσκοπος ἐπιγνούς περὶ τοῦτου ὅρον ἐνέγκῃ.....»

Διὰ τοῦ Γ'. Κανόνος ἐχορηγήθη εἰς τὸν καθαιρεθέντα Ἐπίσκοπον τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως, ἥτοι θεσπίζεται, ὅτι ἅμα ὁ καταδικασθεὶς παραπονεθῇ κατὰ τῆς καταδίκης, τὸ πρωτοβάθμιον Δικαστήριον παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ρώμης, ὅπως ἐκείνος σχηματίσῃ ἐκ τῶν γειτνιαζόντων τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων τὸ νέον Δικαστήριον. Ἐκ τούτου συνέπεται ὅτι ἄλλος Μητροπολίτης, ὁ τῆς γειτνιαζούσης ἐπαρχίας, πρέπει νὰ προεδρεύσῃ τοῦ Δικαστηρίου καὶ οὐχὶ ὁ πρωτοβάθμιος.

Ὁ Δ'. Κανὼν μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ Δευτεροβαθμίου δικαστηρίου καταδίκην, εἰσάγει καὶ δευτέραν ἔφεσιν ἐναντίον τῆς καταδικασθείσης ἀποφάσεως ἐκ μέρους τῶν γειτνιαζόντων Ἐπισκόπων, ὅτε ὁ

καταδικασθεὶς ἀναφέρεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ρώμης, καὶ δὲν διορίζεται ἄλλος εἰς τὴν θέσιν του, πρὶν ὁ τῆς Ρώμης Ἐπίσκοπος ἀποφασίσῃ περὶ τῆς παραπομπῆς.

Ὁ 5ος Καν. καθορίζει, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐξεθέσαμεν, τὸν τρόπον, καθ' ὃν ὁ Ἐπίσκοπος Ρώμης καταρτίζει τὰ ἔκκλητα Δικαστήρια, ἦτοι, τὸ μὲν πρῶτον καταρτίζει τοῦτο ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους τοὺς ἀγγιστευόντας τῇ Ἐπαρχίᾳ, «ἵνα αὐτοὶ ἐπιμελῶς καὶ μετ' ἀκριβείας **ἕκαστα διερευνήσωσι**, καὶ κατὰ τὴν τῆς ἀληθείας πίστιν, ψῆφον περὶ τοῦ πράγματος ἐξενέγκωσι», τὸ δὲ δεύτερον ἐξ Ἐπισκόπων ὅχι πλέον τῆς πλησιοχώρου ἐπαρχίας, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἰδίου πλευροῦ.

Ἐκ πάντων τούτων ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι παραχωρηθέντος ἀπολύτως τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου εἰς τοὺς καθαιρουμένους Ἐπισκόπους, ἐξέλιπον οἱ λόγοι, ὧν ἕνεκα οἱ 14 καὶ 15 Καν. τῆς ἐν Ἀντιοχ. Συν. ἐθέσπισαν τὴν παμφηφίαν καὶ τὴν ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῶν Ἐπισκόπων πρόσληψιν καὶ ἄλλων Ἐπισκόπων πρὸς ἐκδίκασιν τῆς κατηγορίας, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ μεταγενέστερον δίκαιον τῶν Συνοδικῶν Κανόνων ταῦτα, τὰ περὶ παμφηφίας, μετερρυθμίσθησαν.

Οἰανδύποτε ὁμοῦς καὶ ἂν δεχθῶμεν ἐξήγησιν εἰς τ' ἀνωτέρω, εἶναι καταφανὲς ὅτι ὁ 14ος Καν. δὲν ἐπραγματεύθη περὶ Δευτεροβαθμίου, ἀλλὰ περὶ πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου. Κατὰ συνέπειαν ἢ τότε Κυδέρνησις καταρτίσασα τὸ Ἐκκλητικὸν Δικαστήριον ἀπὸ τοὺς καθαιρέσαντας τὸν Ἐπίσκοπον Ἀμβρόσιον Συνοδικούς, παρεβίασε, οὐ μόνον στοιχειώδεις δικονομικὰς ἀρχὰς ὄλων τῶν αἰώνων καὶ ὄλων τῶν νομοθεσιῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς Συνοδικούς Κανόνας, τοὺς διέποντας τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν διαδικασίαν.

Εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκλήτου δίκης ἔδει νὰ συμβουλευθῇ τὸν Γ' καὶ Ε'. Κανόνα τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου, (343) καθ' οὗς καταρτίζεται τὸ Δικαστήριον ἀπὸ ἐτέρους Ἐπισκόπους, καὶ ἄλλης, τῆς ἀγγιστευούσης ἐπαρχίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἡ παράβασις αὕτη δὲν ὑπῆρξε ἡ μοναδικὴ ἀντικανονικὴ πράξις κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως συγκρότησιν τοῦ δευτεροβαθμίτου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Ἐκ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τῆς τε Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ τοῦ ἐπικυρώσαντος ταύτην Ἐκτάκτου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου καταφαίνεται, ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος Λαρίσσης ἐκαλεῖτο νὰ δικασθῇ 1) ἐπὶ τελέσει ἀντικανονικῶν χειροτονιῶν 2) ἐπὶ ἐξυβρίσει τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου 3) ἐπὶ ἐξυβρίσει τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Οἱ πάντες ἔθεν Συνοδικοί, οἱ δικάσαντες ἐν τῇ πρώτῃ βαθμῇ, τὸν Ἐπίσκοπον Ἀμβρόσιον εἰς καθάριεσιν, εἶχον πρὸς τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν σχέσιν παθόντων ἢ μηνυτῶν.

Κατὰ τὰς παραδεδεγμένας ἐν ταῖς Κοσμικαῖς δικονομίαις ἀρχάς, οἱ τοιαύτην σχέσιν πρὸς τὰς δικαζομένας ὑποθέσεις ἔχοντες, ἀπαγορεύεται νὰ συμμετάσχωσι τῶν δικῶν ὡς μέλη δικαστηρίων, μάλιστα δὲ τιμωροῦνται αὐστηρῶς, ἂν συνοιδότες τοιοῦτους λόγους ἐξαιρέσεως, δὲν ἀπόσχωσι οἷοθεν τῶν δικαστικῶν καθηκόντων, δηλοῦντες τὸ ὑφιστάμενον κώλυμα (ἄρθρ. 463 Ποιν. Νόμου).

Ἄνευ τῶν προφυλάξεων τούτων ἡ ἀπογομῇ τῆς δικαιοσύνης ἐκινδύνευε νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας ἐμπαθῶν ἢ μεροληπτούντων δικαστῶν.

Τὸ ἀξίωμα τοῦτο τῆς Κοσμικῆς δικονομίας, ὅτι ὁ δικαστὴς πρέπει νὰ ᾔναι ξένος πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἀδιάφορος πρὸς τοὺς δικαζομένους, δὲν παρέβλεψε ἡ Ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία, δι' ὃ ἐν τῇ Συνοδικῇ Πολιτεύματι ὑπάρχουσι εἰδικαὶ διατάξεις, προφυλάττουσαι ἀποτελεσματικώτερον τοὺς δικαζομένους ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς προκαταλήψεως ἢ ἐμπαθείας.

Ὁ πολιτικὸς νομοθέτης τοῦ 1852, (εἶναι ἀναρμοδίως ἡσχολήθη περὶ θέματα ἀνήκοντα εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἥτις εἶναι ἀνεξάρτη-

τος τῆς Πολιτικῆς Νομοθετικῆς ἐξουσίας), ἐν ἄρθρῳ 14 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Νόμου, ἀναγνωρίζει τὴν ἀρχὴν ταύτην. Ἐνῷ τὰ ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα τῶν κληρικῶν ὑπῆγαγε εἰς τὰ Ἐπισκοπικὰ Δικαστήρια, ὡς ἴσως ὅμως πρόκειται περὶ παραπτωμάτων διαπραχθέντων κατὰ τοῦ ἰδίου των Ἐπισκόπου, τότε οἱ κληρικοὶ ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐξαιρούμενοι τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, καὶ τοῦτο, διότι δὲν ἐκρίθη φιλοδίκαιον νὰ τάξη τὸν παθόντα ἢ ἐνδιαφερόμενον Ἐπίσκοπον δικαστὴν τοῦ παύσαντος κληρικοῦ, ἢ νὰ ὑποβάλλῃ αὐτὸν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, οὗτινος τὴν κρατοῦσαν ψῆφον ἔχει ὁ Ἐπίσκοπος.

Ἡ πρόνοια αὕτη τοῦ κοσμικοῦ νομοθέτου εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ δίκαιον τῶν Κανόνων, διότι τὰ αὐτὰ διατάσσει καὶ ὁ Θ'. Καν. τῆς Δ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ πᾶσα ἡ Ἱερὰ παράδοσις, ὅτι τοῦτέστιν, οἱ ἐνδιαφερόμενοι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνωσι καὶ δικασταὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως.

Περὶ Ἐπισκοπικῶν δικῶν μάλιστα ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς πλείοτεροι εἰδικοὶ Κανόνες, ἀπαγορεύοντες τὴν συμμετοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων εἰς τὰ καταρτιζόμενα δικαστήρια πάντων τῶν βαθμῶν.

Ἐκτὸς τοῦ προμνημονευθέντος Θ'. Καν. τῆς Δ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὅστις κατηγορηματικῶς διατάσσει, ὅτι Ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς ἔχων διαφορὰν πρὸς τὸν Μητροπολίτην, ὑπόκειται εἰς τὴν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐξάρχου, (ἐκκλησιαστικὸς βαθμὸς καταργηθεὶς ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις) ἢ τοῦ Ἐπισκόπου (Κων)πόλεως, καὶ δὲν ἔχει ἐπ' αὐτῶν ἀρμοδιότητα ὁ Μητροπολίτης, τὰ αὐτὰ καὶ ὁ ΙΖ'. Καν. τῆς αὐτῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατάσσει περὶ διαφορῶν μεταξὺ Ἐπισκόπων.

Ἐν τῇ Κανονικῇ Συλλογῇ ὑπάρχει πρὸς τοῦτοις ἡ ἐξῆς διάταξις (Τιτλ. Θ'. Κεφ. Α'. Νομοκ. Φωτίου) διαφωτίζουσα τὸ ζήτη-

τημα τῆς συνθέσεως τῶν δικαστηρίων ἐπὶ κατηγοριῶν κατὰ Ἐπισκόπων :

« Ἐπίσκοποι πρὸς ἀλλήλους ἔχοντες δίκην τῆς αὐτῆς Συνόδου, παρὰ τῇ Μητροπολίτῃ αὐτῶν καὶ ἑτέροις Ἐπισκόποις τῆς αὐτῆς Συνόδου δικάζονται, καὶ εἰμὴ μέρος ἑκάτερον ἐμῖναι, ὁ Πατριάρχης αὐτῶν σκοπεῖ. — Τὸ αὐτὸ ἐστὶ, καὶ κληρικὸς κατὰ τοῦ Ἐπισκόπου αὐτοῦ προσέλθῃ. — Προσελεύσεως δὲ κατὰ Μητροπολίτου γενομένης, ὁ Πατριάρχης αὐτοῦ ὁμοίως σκοπεῖ..... »

Ἐκ τοῦ Κανόνος τούτου συνδυαζομένου πρὸς τοὺς προρρηθέντας Καν. τῆς Δ'. Οἰκουμενικῆς διδασκόμεθα :

α) "Οτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νὰ κληθῇ δικαστὴς ὁ Ἐπίσκοπος, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐγένετο τὸ δικαζόμενον παράπτωμα, ἀδιάφορον ἂν ἡ κατηγορία κινεῖται συναπειρὰ μηνύσεως ἢ καὶ ἄνευ μηνύσεως τοῦ παθόντος. (Τοῦτο καὶ ὁ πολιτικὸς Νομοθέτης τοῦ 1852 ἐπανέλαβεν εἰς τὸν περὶ Ἐπισκόπων καὶ περὶ Ἐπισκοπῶν νόμον, περὶ ὧν κατωτέρω).

β.) "Οτι ὅσκις Ἐπίσκοποι ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους δίκας δι' ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα, δικάζονται παρὰ τοῦ Μητροπολίτου αὐτῶν καὶ παρ' ἑτέρων Ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς Συνόδου (ἐπαρχίας). Ἀλλ' ἐὰν δὲν ἀπομένει ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ Μητροπολίτου ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς Ἐπισκόπων πρὸς συγκρότησιν τοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῶν 13 Ἐπισκόπων, τότε ἡ ὑπόθεσις ἐκδικάζεται παρὰ τοῦ Πατριάρχου, εἰς ὃν ὑπόκειται ὁ Μητροπολίτης.

γ.) Ὅσκις ἡ δίκη ἐνδιαφέρει τὸν Μητροπολίτην, εἴτε ὡς παθόντα, εἴτε ὡς ἀδικήσαντα, καὶ πάλιν ἡ δίκη διεξάγεται ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, καὶ διαφεύγει τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Μητροπόλεως.

Μὴ λησιμονῶμεν ὅτι εἰς τοὺς ἀνωτέρους Κανόνας πρόκειται περὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τοῦ πρώτου βαθμοῦ, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ὑπαγωγὴ τῶν δικῶν τούτων εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Πατριαρχικὴν Σύνοδον βάσιν ἔχει τὸ ἀξίωμα, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐνδιαφέρονται ἀμέσως διὰ τὴν ἐκδασιν αὐτῆς.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ἐνδιαφερομένων ἀπὸ τὸν καταρτισμὸν τῶν Δικαστηρίων.

Ἀνεγνώρισε συγχρόνως εἰς τὸν κατηγορούμενον τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαίρεσεως τῶν δικαστῶν καὶ μετὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ Δικαστηρίου.

Καὶ δὲν καθορίζονται μὲν εἰδικῶς οἱ λόγοι, ὧν ἕνεκα δίδεται τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ παραδειγμάτων συνάγομεν, ὅτι περιπτώσεις ἐξαίρεσεως θεωροῦνται 1) ἐχθρα τοῦ δικαστοῦ, 2) ὑπόνοια εὐλογος μεροληψίας.

Τοιοιουτρόπως ὁ Μ. Ἀθανάσιος κατὰ τὸ ἔτος 335 ἐζήτησε τὴν ἐξαίρεσιν ἐννέα Ἐπισκόπων ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἐπὶ τῇ λόγῳ ὅτι οὗτοι ἦσαν προσωπικοὶ τοῦ ἐχθροῦ.

Ἡ αἴτησις ὅμως ἀπερρίφθη ὡς ἀβάσιμος.

Ὁσαύτως ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐζήτησε κατὰ τὴν δίκην τοῦ τὴν ἐξαίρεσιν τεσσάρων Ἐπισκόπων, ὡς ἐχθρικῶς διακειμένων πρὸς αὐτόν.

Καὶ ἡ αἴτησις τοῦ Χρυσοστόμου ἀπερρίφθη ὡς ἀβάσιμος.

Ἐν ἔτει 449 ὁ Ἐπίσκοπος Εὐτυχὴς κατὰ τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον ἐζήτησε τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Πάππα, ὡς συνδιαιωμένου μετὰ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ Φλαβιανοῦ, καὶ ἡ Σύνοδος ἐδέχθη τὴν ἐξαίρεσιν.

Εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας καθορίζονται δι' εἰδικῶν διατάξεων οἱ λόγοι τῆς ἐξαίρεσεως, ἡ ἀποχὴ τοῦ ἐξαίρουμένου καὶ ἡ διαδικασία, καθ' ἣν γίνεται ἡ ἐκδίκασις τῆς αἰτήσεως (Ποιν. Ἐκκλησ. Δικ. Κ. Ράλλη).

Ἐφαρμόζοντες ἤδη τὰ ἐκ τῶν προλεχθέντων πορίσματα εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν συνάγομεν ὅτι, εἰσαχθέντος εἰς δίκην τοῦ Ἐπισκόπου Λαρίσης ἐπὶ ἐξουρίσει τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δὲν ἐπατρέπετο νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ἐκδικάσεως.

τῆς κατηγορίας οἱ ἐξυβρισθέντες Συνοδικοί, καὶ πάλιν προκειμένης δίκης περὶ ἐξυβρίσεως τοῦ Μητροπολίτου παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Λαρίσης, δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐπιληφθῇ τῆς δίκης ὁ παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐξυβρισθεὶς Μητροπολίτης.

Ἄρα καὶ τὸ πρωτοβάθμιον δικαστήριον ὑπῆρξεν ἀντικανονικόν, ὅχι μόνον διότι δὲν ἀπετελέσθη ἀπὸ 13 Ἐπισκόπων, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ ἀδίκημα ὑπῆγετο εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, ἥτοι ὑπερέβη τὴν ἀρμοδιότητα αὐτοῦ.

Τὸ Δευτεροβάθμιον Δικαστήριον, κατὰ μείζονα λόγον συνεκροτήθη **ἀντικανονικῶς**, διότι ὅχι μόνον προσεκλήθησαν διὰ τοῦ Β. Διατάγματος νὰ συμμετάσχωσιν εἰς αὐτὸ καὶ οἱ ὑπὸ τῶν Κανόνων κεκωλυμένοι ἐνδιαφερόμενοι καὶ παθόντες, ἀλλὰ καὶ διότι προσεκλήθησαν νὰ συνθέσωσιν αὐτὸ οἱ πέντε Συνοδικοί, οἵτινες ἦσαν δικασταὶ τοῦ πρώτου βαθμοῦ, καὶ ἐπρόκειτο νὰ δικασθῇ ἡ κατὰ τῆς καταδικαστικῆς των ἀποφάσεως ἔφεσις τοῦ Ἐπισκόπου Λαρίσης !!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

- Ἀρμοδιότης Πατριαρχείου.
- Αὐτοκέφαλος, ἀλλ' οὐκ ἀνεξάρτητος.
- Τόμος Οἴκουμεν.
- Κανονικὴ Ἐνότης.
- Σύλλογος Ἐπισκόπων.

Καὶ τρίτην οὐσιωδεστάτην παράβασιν τῶν Συνοδικῶν Κανόνων, τῶν ρυθμιζόντων τὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διαδικασίας, διέπραξεν ἡ τὸ δευτεροβάθμιον Δικαστήριον **ἀντικανονικῶς** συνθέσασα Κυβέρνησις.

Ἐν τῇ Αὐτοκεφαλῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐκ 5 Μελῶν συγκατεμένη Ἱερὰ Σύνοδος ἐπέχει τὰς τῆς Μητροπολίτου, ἥτοι ἀσκεῖ

τὴν ἐξουσίαν τῶν Μητροπολιτῶν τῶν χρόνων τῶν Οἰκουμ. Συνόδων (ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος).

Εἶδομεν, ὅτι ὁσάκις Ἐπίσκοποι ἔχουσι δίκας πρὸς τὸν Μητροπολίτην, τότε υπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Πατριάρχου, καὶ οὐχὶ τοῦ Μητροπολίτου. — (Οἰκουμ. Δ. 9. — Νομοκ. Κεφ. Α').

Κατὰ τοὺς Κανόνας ἔθεν ἢ κατὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διαφορά τοῦ Ἐπισκόπου Λαρίσσης καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἀκόμῃ βαθμῷ, ἤρμοξε νὰ δικασθῇ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, καὶ τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, καὶ οὐχὶ ὑπὸ Συνόδου Ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς αὐτοκεφάλου ἐκκλησίας.

Τὸ αὐτὸ κατὰ μέλλονα λόγον ἔδει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ τῆς ἐκκληΐου δίκης, ὡς σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως προστάττουσι ἰδίως οἱ Γ'. Δ'. καὶ Ε'. Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ Τοπικῆς Συνόδου, τῆς ἀναγνωρισθείσης καὶ ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν, ἔπρεπε τούτεστι ἢ κατὰ τῆς καθαιρετικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἔφσεις τοῦ Ἐπισκόπου Λαρίσσης νὰ διαδικασθῇ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, διὰ νὰ δικασθῇ ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου, τὸ μὲν διότι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κατὰ τὸν 9ον Καν. τῆς Δ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶναι ἡ ὑπερτάτη δικαστικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν Ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκκαλοῦνται αἱ ἀποφάσεις τῶν Μητροπολιτικῶν Συνόδων, τὸ δὲ διότι ὁ Ἐπίσκοπος Κ)πόλεως ἔχει ἐκ τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων τὴν ὑπερτάτην πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῶν κληρικῶν.

Εἰς ταῦτα ἀντιτάσσεται, ὅτι ἡ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι **αὐτοκέφαλος**, καὶ δὲν ὑπόκειται δῆθεν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον, ἢ τὴν Πατριαρχικὴν Σύνοδον.

Ἡ ἐναντίωσις αὕτη οὔτε εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον, οὔτε εἰς τὴν πολιτικὴν μας νομοθεσίαν στηρίζεται.

α.) Τὸ **αὐτοκέφαλον** τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν σημαίνει **ἀποχωρισμὸν** αὐτῆς ἀπὸ τῆς Μεγ. Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μεθ' ἧς ἐξακολουθεῖ νὰ ᾔναι ἀναποσπάστως συνδεδεμένη, ὡς ρητῶς ἀναγράφει ὁ Θεμελιώδης Κατα

στατικὸς Χάρτης ἐν ἄρθρῳ 2 τοῦ Συντάγματος. Ὑπάρχει ἄρα ὁ μετα τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας δεσμός, ὅστις συνδέει πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν ἀπάσας τὰς ὁμοδόξους αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας.

Εἰς τί συνίσταται ὁ δεσμός οὗτος;

Αἱ ὁμοδόξοι ἐκκλησίαι συνδέονται πρῶτον διὰ τοῦ δόγματος, διότι πᾶσα ἐκκλησία ἀπομακρυνομένη τοῦ δόγματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, χαρακτηρίζεται **αἵρετική**.

Ἐκτὸς τοῦ δόγματος συνδέονται καὶ διὰ τοῦ Κανονικοῦ Πολιτεύματος, διότι ἀπασαι αἱ ὁμοδόξοι Ἐκκλησίαι παραδέχονται καὶ φυλάττουν ἀπαρταλεύτως τοὺς Ἱερούς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν, ὅσαι δ' ἀπομακρύνονται ἀπὸ τοῦ Κανονικοῦ τοῦτο Πολίτευμα, ὀνομάζονται **σχισματικά**, καὶ ἀποσχίζονται τῆς ἐνότητος τῆς ἐκκλησίας.

Ἄλλ' εἰς τί συνίσταται τότε τὸ αὐτοκέφαλον;

Εἰς τὴν αὐτοτελὴ διοίκησιν τῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὴν ἐγκατάστασιν ἐν τῇ βασιλείᾳ ὑπερτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς πρὸς διακυβέρνησιν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Κλήρου τοῦ βασιλείου.

Πρὸ τῆς χειραφετήσεως τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ἐνομιμοποιήθη διὰ τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου τῆς 2^{ης} Ἰουνίου τοῦ 1850, εἰ κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον Ἐπίσκοποι διατέλουν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου Κ)πόλεως, καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁ Συνοδικὸς τόμος, ὃν ἀπεδέχθη ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία, ἵνα μὴ ἀποσχισθῇ ἡ ἐκκλησία τοῦ Βασιλείου τῆς **Κανονικῆς ἐνότητος**, καθορίζει ὁποῖαν ἐξουσίαν ἡ Μ. Ἐκκλησία ἐξεχώρησε πρὸς τὴν αὐτοκέφαλον, τὴν διοικουμένην ὑπὸ πενταμελοῦς Συνόδου Ἀρχιερέων.

Καὶ ἐνῷ ἀπαριθμεῖ τὰ δικαιώματα καὶ τὰς προνομίας, ἃς εἰς τὴν νέαν Ἐκκλησίαν μεταβιβάζει, διατήρησε πάντα τὰ δικαιώματα τῆς πνευματικῆς ἱεραρχίας καὶ Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, ἵνα

(ὡς γράφει ὁ τόμος) διατηρῆται κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα, ἡ **κανονικὴ ἐνότης** πρὸς τε τὴν Μ. ἐν Κ)πόλει Ἐκκλησίαν, καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας, ὑπεχρέωσεν αὐτήν, ὅπως μνημονεύῃ τοῦ Πατριάρχου ἐν τοῖς διπτύχοις, ὅπως λαμβάνῃ τὸ ἅγιον Μύρον παρὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὸν **Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα**, τὰ δεόμενα συσκέψεως καὶ συμπράξεως πρὸς κρείττονα στηριγμὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

«Αὐτοκέφαλος» κατὰ ταῦτα ἔχει τὴν ἔννοιαν, ὅτι οἱ πρὶν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν περὶ αὐτὸν Σύνοδον ὑπαγόμενοι Ἐπίσκοποι καὶ κληρικοὶ ἀπετέλεσαν ἰδίαν ἐκκλησιαστικὴν Κυβέρνησιν, ἐκκλησιαστικὴν αὐτονομίαν, ἀλλ' ἐν ταύτῃ δὲν ἔπαυσεν ἡ ὑπερτάτη πνευματικὴ ἱεραρχία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, οἷα εἰς τὸν Καν. 2 τῆς Β'. Οἰκουμενικῆς καθορίζεται! «Τὸν μέντοι Κ)πόλεως Ἐπίσκοπον καθορίζεται ἔχειν τὰ προεδρεῖα τῆς τιμῆς ἐπὶ πασῶν τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.»

Ἄρα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι μὲν αὐτοκέφαλος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ανεξάρτητος τῆς Μ. ἐν Κ)πόλει Ἐκκλησίας, μεθ' ἧς συνδέεται (α.) διὰ τῆς Κανονικῆς **ἐνότητος**, ἥτις συνδέει τὰς ὁμοδόξους ἐκκλησίας, καὶ τοὺς Ἐπισκόπους αὐτῶν, καὶ βαθμολομαγεῖ τοὺς ἱεράρχας εἰς Ἐπισκόπους, εἰς Μητροπολίτας, εἰς Πατριάρχας, καὶ καθορίζει τὴν τάξιν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἐκάστου βαθμοῦ.

Ἐκ τῆς Κανονικῆς ἐνότητος ἀπορρέει τὸ ανεξάρτητον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐτῆς διοικήσει ἀπὸ πάσης ἐπεμβάσεως τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, καὶ ἐξ αὐτῆς πηγάζει ἡ νομοθετικὴ καὶ δικαστικὴ ἐξουσία, ἣν κέκτηται διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα καὶ διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀναμιχθῇ ἡ πολιτικὴ ἐξουσία οἰκισθῇ ποτε Ἐπικρατείας.

β'.) Ἐκτὸς τῆς κανονικῆς ἐνότητος, ἡ ὁποία συνδέει ὅλας τὰς

ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τὴν Μ. ἐν Κ) πόλει Ἐκκλησίαν, ὑπάρχει καὶ ἰδιαίτερος δεσμός μεταξὺ τῶν ὁρθοδόξων Ἐπισκόπων ὄλων τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὅστις ὀνομάζεται ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει **«Σύλλογος ἡ Ἐνότης τῶν Ἐπισκόπων.»**

Ὁ πνευματικὸς οὗτος δεσμός, ὅστις συνεπάγεται τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν κατὰ βαθμὸν ἱεραρχίαν, καὶ εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῶν αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν, ἀνομολογεῖται καὶ ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς γράφουν ὁ Καρχηδόνης Κυπριανός, ὁ Λουγδούνων Εἰρηναῖος καὶ Μέγ. Ἀθανάσιος, Ν. Μήλα §§ 51).

Ἐφ' ὅσον μὲ ἄλλας λέξεις ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀπεσχίσθη ἀλλ' ἔχειραφετήθη διὰ τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου, καὶ ἐφ' ὅσον ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος ὅτι μένει ἀναποσπάστως συνδεδεμένη μετὰ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος διατηροῦσι τὴν ἥν οἱ κανόνες ἐπὶ τῶν Μητροπολιτικῶν Συνόδων ἀναγνωρίζουσι ἐξουσίαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων κυριωτάτη εἶναι ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν ἀναφυομένων μεταξὺ τῶν Ἐπισκόπων τῶν Αὐτοκεφάλων Μητροπόλεων δικῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ δικάσαι τὰς ἐκκλητίους δίκας ἐπὶ καταδικαστικῶν ἀποφάσεων τῶν Τοπικῶν Συνόδων.

Κατὰ συνέπειαν ὁ Πατριάρχης ἦτο ἡ ἀρμοδία Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ πρὸς κατάρτισιν τοῦ πρωτοβαθμίου δικαστηρίου διὰ τὸν Ἐπίσκοπον Λαρίσης, εἴτε ἐξ Ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, εἴτε ἐξ Ἐπισκόπων τῆς ἀγχιστευούσης Ἐπαρχίας, εἴτε ἐξ Ἐπισκόπων τοῦ ἰδίου πλευροῦ.

Πρὸς τοῦτοις, γενομένης ἐφέσεως κατὰ τῆς ἀντικανονικῆς ἀποφάσεως τῆς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος, ὁ Πατριάρχης ἐδικαιούτο μετὰ τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου νὰ ἐκδικάσῃ τὴν ἐφεσιν, καὶ οὐχὶ Ἐπίσκοποι τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως, καὶ τῆς αὐτῆς Συνόδου, διότι οἱ Καν. τὴν νέαν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως ἀναθέτουσιν εἰς Σύνοδον κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν ἀνωτέραν ἐκείνης, ἥτις καθήρεσε τὸν Ἐπίσκοπον κατὰ πρῶτον βαθμὸν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

- Σύγκρουσις Νόμων πρὸς Κανόνας.
- Οἶκον. Σύνοδος—Αὐτοκράτορος Χριστ.
- Σύνταγμα—Νόμος 1852.
- Ἑρμηνεία νεωτέρων Νόμων.
- Δὲν ὑπάρχει περὶ Ἐπισκόπων σύγκρουσις.
- Κληρικοὺς δὲν ἐννοεῖ Ἐπισκόπους.
- Ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴ τοῦ Ν. 1852.

Εἰς τὰς ἀμαχήτους ταύτας αἰτιάσεις περὶ ἀντικανονικῆς ἐνεργείας τῆς Πολιτικῆς ἐξουσίας ἀντιτάσσεται ἡ τοῦ ἀρθρ. ΙΔ΄ διάταξις τοῦ περὶ Καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Νόμου τοῦ 1852, πραγματευομένη περὶ ἀναθεωρήσεως Συνδικῶν ἀποφάσεων, ὡς αἰς ἀπηγγέλθη κατὰ κληρικῶν ἢ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως, καὶ περὶ καταρτισμοῦ τοῦ δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου, διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν πρωτοκλήτως δικασάντων Συνδικῶν μετὰ τῶν προσκαλουμένων ἄλλων Ἐπισκόπων.

Σχετικὴ πρὸς ταύτην διάταξις εἶναι καὶ ἡ τοῦ ἀρθρ. Η΄ τοῦ περὶ Ἐπισκόπων καὶ Ἐπισκοπῶν νόμου τοῦ 1852, ὅστις ρυθμίζει τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τὴν διαδικασίαν τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων.

Ἐὰν ἡ πρώτη τῶν ἄνω διατάξεων ἀφεώρα τὴν ἐκκλητον δί- κην καθαιρεθέντος Ἐπισκόπου, ἢ ἂν ἐπετρέπε· οὐκ ἔστι δεχθῶμεν, ὅτι καίτοι ρυθμίζουσα ἄλλην περίπτωσιν, ἐφαρμόζεται ἐξ ἀναλο- γίας καὶ εἰς τὰς δίκας τῶν καταδικασθέντων εἰς καθάίρεσιν Ἐ- πισκόπων, τότε ἡθέλωμεν ἔχει φανεράν σύγκρουσιν τῶν Πολιτι- κῶν Νόμων πρὸς τοὺς Συνδικοὺς καὶ Ἀποστολικοὺς Κανόνας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα.

Καὶ ἐγενῆτο τότε τὸ ἐρώτημα, ποῖοι εἶναι ἐπικρατέστεροι, τίνας ὀφείλει νὰ ἐφαρμόσῃ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τὸν νό- μον τοῦ Κράτους, τὸν ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς νομοθετι-

κῆς ἐξουσίας, ἢ τοὺς **θεῖους Κανόνες**, τοὺς ἀποτελοῦντας τοὺς θεσμοὺς τῆς Ἀνατολ. Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας;

Ὡς θὰ ἀποδείξωμεν, οἱ πολιτικοὶ νόμοι τοῦ 1852 δὲν θίγουν τὸ θέμα τῶν Ἐπισκοπικῶν δικῶν. Ἐν τούτοις τὴν ἀπορίαν περὶ τοῦ τίνας εἶναι ἐπικρατέστεροι ἐν περιπτώσει συγκρούσεως διαλύουσι ρηταὶ καὶ ἐπιτακτικαὶ διατάξεις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος.

Ὁ Καν. Η'. τῆς ἐν ἔτει 431 συναλθούσης Γ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατάσσει συγκεκριμένως ὅτι, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Πολιτείας νόμος ἀντικειμένος πρὸς τοὺς Κανόνες, πρέπει νὰ ἐφαρμόζονται οἱ Κανόνες καὶ οὐχὶ οἱ νόμοι, ἕνα πέρισωθῇ ἡ νομοθετικὴ ἀνεξαρτησία τῆς Ἐκκλησίας, ἣν ἐδωρήσατο ὁ ἱδρυτὴς καὶ θεμελιωτὴς αὐτῆς.

Εἰς τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ Κανόνος τούτου ἀπεριφράστως κηρύσσεται ἄκυρος πᾶσα εἰς τοὺς Κανόνες ἀντικειμένη νομοθετικὴ πράξις τῆς Πολιτικῆς ἐξουσίας.

«.....Εἰ δέ τις μαχόμενον τύπον, τοῖς νῦν ὡρισμένοις προσκομίσαι, ἄκυρον εἶναι τοῦτον ἔδοξε τῇ Ἀγίᾳ πάσῃ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ».

Πλείσται ἄλλαι προγενέστεραι καὶ μεταγενέστεραι Κανονικαὶ διατάξεις ἀπαγγέλλουσι τὴν αὐτὴν ἀπόλυτον ἀκυρότητα κατὰ παντὸς νόμου συγκρουομένου πρὸς τοὺς Κανονικοὺς θεσμοὺς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοὺς ἔχοντας γενικὴν ἐφαρμογὴν ἐπὶ πᾶσιν τῶν ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν, δι' ὧν τηρεῖται ἡ ἐνότης τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

«Οἱ τοῖς Κανόσι ἐναντιούμενοι πραγματικοὶ **τύποι**, ἄκυροι εἰσιν». (Νομ. Φωτίου Τίτλ. Α. Κεφ. β').

Ὁ Βασιλεὺς σχολιάζων τὴν ἀνωτέρω διάταξιν διδαι τὴν ἐξήγησιν τῆς ἐπικρατήσεως τῶν Κανόνων διὰ τῆς ἐξῆς παρατηρήσεως. «Οἱ μὲν Κανόνες παρὰ Βασιλέων καὶ Ἀγίων Πατέρων ἐξετέθησαν καὶ ἐστηρίχθησαν, ἐνῶ οἱ Νόμοι παρὰ μόνων βασιλέων

ἐδέχθησαν ἢ συνετέθησαν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ κατισχύουσι τῶν
θεῶν γραφῶν.

Ἡ ἐκκλησία εἶναι αὐτοτελής καὶ ἀνεξάρτητος πάσης ἄλλης
ἐξουσίας **«ἐλευθέρα ἐκκλησία, ἐν ἐλευθέρᾳ πολι-
τείᾳ»**, κατὰ συνέπειαν κέντηται ἰδίαν Νομοθετικὴν καὶ δικα-
στικὴν ἐξουσίαν, ἐντελῶς ἀνεξάρτητον τῆς ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐγ-
καθιδρυθείσης νομοθετικῆς καὶ δικαστικῆς ἐξουσίας.

Κατὰ τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα στερεῖται μόνον ἰδίᾳς ἐκτελε-
στικῆς ἐξουσίας, ἀλλ' ὑπεχρεώθη ἡ πολιτικὴ ἐξουσία νὰ ἐκτελέσῃ
τὰς ἀποφάσεις καὶ αἰτήσεις αὐτῆς, ὅσας δὲν ἀντίκεινται εἰς ἀ-
παγορευτικούς νόμους τῆς πολιτείας.

Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας ἀνήκει εἰς τὰς Οἰ-
κουμενικὰς ἢ Τοπικὰς Συνόδους τῶν Ἐπισκόπων ἀναλόγως τοῦ
νομοθετουμένου θέματος.

Ὑπάρχουσι ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ θεομοθεσίᾳ κανόνες ἐφαρ-
μοζόμενοι **γενικῶς** ἐπὶ πασῶν τῶν ὁμοδόξων ἐκκλησιῶν, καὶ
συντελοῦντες εἰς τὴν **ἐνότητα** τῆς Ἐκκλησίας.

Οὗτοι ὑπάρχοντες εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν τῶν Οἰκουμε-
νικῶν Συνόδων, αἱ ὁποῖαι πάλιν δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀπομακρυνθῶ-
σι ἀπὸ τὰς οὐσιώδεις διατάξεις τῶν 85 Ἀποστολικῶν Κανόνων.

Ὑπάρχουσι ἄλλαι διατάξεις, ἀφορῶσαι εἰδικὰ θέματα μερικῶν
ἐκκλησιαστικῶν περιφερειῶν, μὴ ἀναγόμεναι εἰς τὰ θεμελιώδη
τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, αἱ ὁποῖαι ὑπόκεινται εἰς τὴν
νομοθετικὴν ἐξουσίαν τῶν Τοπικῶν Συνόδων, ὡς ἐκεῖνας τὰς ὁ-
ποίας καθορίζει διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὁ Πατριαρχικὸς
τόμος τῆς χειραφετήσεως αὐτῆς.

Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς Πολιτείας δὲν δικαιούται νὰ ἐ-
πέμβῃ εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας, δὲν δικαιούται νὰ
νομοθετήσῃ διὰ τὴν ἐκκλησίαν, εἰμὴ ἐφ' ὅσον καὶ κατ' ὅσον πρό-
κειται νὰ ρυθμίσῃ τὰς σχέσεις τῆς πολιτείας πρὸς αὐτήν.

Πᾶσα ἀνάμιξις ἢ ἐπέμβασις εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις
τῆς ἐκκλησίας εἶναι πρῶξις ἐκθεσμοῦ καὶ ἀνίσχυρος, εἶναι κατα-
πάτησις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκτὸς τοῦ Η'. Καν. τῆς Γ'. Οἰκουμενικῆς, καὶ ὁ Α'. Καν. τῆς Ζ'. Οἰκουμενικῆς καὶ ὁ Β'. Καν. τῆς ἐν Τρούλλῃ Συνόδου διατάττουσιν, ὅπως μηδεὶς νόμος, ἀντικειμένος πρὸς τοὺς θελοὺς Κανόνας, ἐφαρμόζεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Τὴν νομοθετικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀκυρότητος τῶν ἀντικειμένων εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα πολιτικῶν νόμων ἀνεγνώρισαν πάντες οἱ Χριστιανοὶ Αὐτοκράτορες, οἵτινες καὶ συμμετείχον εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς καὶ Τοπικὰς Συνόδους.

Οὕτω ὁ Ἰουστινιανὸς ἐν τῇ 131 Νεαρχᾷ διαρρυθμίσας τὰ τῶν ἰδιοκτητῶν Μοναστηρίων διέτασσε τοὺς κτήτορας τῶν Μονῶν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ «εἰμὴ που τοῖς Κανόσι ἐναντιοῦται.....»

Οἱ Αὐτοκράτορες Θεοδόσιος, Βασίλειος, Λέων ὁ Σοφὸς ἐθέσπισαν «οἱ Κανόνες τῶν Συνόδων ἐπέχουσι τάξιν νόμου.»

Ὁ Αὐτοκράτωρ Μαρκιανὸς ἐξέδωκε τὴν ἐξῆς διάταξιν προκειμένου περὶ τῆς Δ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου: «ὅτι τῇ Ἀγίᾳ Συνόδῳ ἔδοξε, τοῦτο ἔστι μοι νόμος, τοῦτῃ ἀκολουθῶ, εἰς τοῦτο πιστεύω».

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νομοθεσίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1850 ἐπικρατεῖ πνεῦμα ἀπολύτου ὑποταγῆς πρὸς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα.

Ὅσάκις ὁ νομοθέτης ἤσυχολήθη περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἐπανέλαβε τὴν διαθεθαίωσιν, ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὸ παράπαν νὰ παρεκκλίνῃ τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων καὶ τῆς Ἱερᾶς παραδόσεως, καὶ ἐν παντὶ φαίνεται πιστεύων ἀδιστακτικῶς, ὅτι οὐδεμίαν τῶν διατάξεων αὐτοῦ συγκρούεται πρὸς τοὺς Κανόνας.

Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἄγεται πᾶς τις ἐκ τῆς ἀναγνώσεως

τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ περὶ Ἐπισκόπων καὶ Ἐπισκοπῶν νόμου τοῦ 1852, οἵτινες ἐπιβάλλουσιν εἰς τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν αὐστηράν τήρησιν τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων καὶ τῆς Ἱερᾶς παραδόσεως, ἐξ οὗ συνέπεται, ὅτι πᾶσα διάταξις νόμου συγκρουομένη πρὸς αὐτοὺς λογίζεται ἄκυρος.

Οἱ νόμοι οὗτοι ἐξεδόθησαν μετὰ τὸν Συνοδικὸν Τόμον τῆς 29 Ἰουνίου τοῦ 1850, δι' οὗ ἐκηρύχθη ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου αὐτοκέφαλος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καὶ καθωρίσθησαν ποῖα δικαιώματα καὶ ποῖας προνομίας παρεχώρησεν εἰς αὐτὴν ὁ Οἰκουμενικὸς θρόνος, καὶ ποῖα ἐναπέμειναν εἰς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, ὅπως διατηρηθῇ ὁ δεσμὸς τῆς ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν.

Πρὸ τοῦ Συνοδικοῦ τόμου, ἡ πολιτικὴ νομοθεσία τοῦ βασιλείου διεπνέετο ἀπὸ πνεῦμα **ἀντικανονικόν**, καὶ ἔτaine εἰς τὸ ν' ἀποσχίσῃ ἡμᾶς τῶν κόλπων τῆς Μ. Ἐκκλησίας, καταστρέφουσα ὅχι μόνον τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐθνικὴν ἐνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους.

ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἀπαισιῶν ἐκαίνων ἰδεῶν ἡ ἀντιβασιλεία κατὰ τὸ ἔτος 1833 ἐξέδωκε τὸ πρῶτον νομοθετικὸν Διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνατρέπετο τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα, καὶ πᾶσα ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία ἐκηρύσσετο ἀνεξάρτητος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μ. Ἐκκλησίας, ὑπαδουλώνετο δὲ εἰς τὴν ἐξουσίαν Μονάρχου ἑτεροδόξου, περὶ δὲ τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων καὶ περὶ Ἱερᾶς παραδόσεως οὐδεὶς ἐγίνετο λόγος, οὐδὲ περὶ οἵουδήποτε δεσμοῦ μετὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀντιπαραβολὴ τοῦ Νομοθετικοῦ ἐκαίνου Διατάγματος πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Τόμου νόμους τοῦ Βασιλείου δεικνύει εἰς τὸν ἐρμηγευτὴν τὸν λόγον καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ νεωτέρου νομοθέτου, ὅσakis ἐπαναλαμβάνει τὴν διαβεβαίωσιν, «ἡ Ἐκκλησία τηρεῖ ἀπαρασλεύτως τοὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας καὶ τὴν Ἱερὰν παράδοσιν», ὅσakis ὁμιλῶν περὶ καθηκόντων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Ἐπισκόπων, ἀναγράφει «Ἐπαγρυπνοῦσι

εἰς τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων καὶ τῆς Ἱερᾶς παραδόσεως», ὁσάκις τέλος διακηρύττει, «ὅτι εἶναι ἀναποσπάστως συνδεδεμένη πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν» κλπ.

Εἰς ἐπισφράγισιν δὲ τῆς ἀπολύτου ἰσχύος τῶν Συνοδικῶν Κανόνων ὑπὲρ πάντα ἀντίθετον πολιτικὸν νόμον ἐπῆλθε τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864, τὸ ὁποῖον ἐκήρυξεν τὴν ἐκκλησίαν ἀνεξάρτητον πάσης πολιτικῆς ἐξουσίας, ἀναπόσπαστον ἀπὸ τῆς ἐν Κ)πόλει, Μ. Ἐκκλησίας, καὶ παραγγέλλει τὴν πιστὴν τήρησιν καὶ **ἀσάλευτον** ἰσχὺν τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων καὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων, ὡς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, δι' οὗ διατηρεῖται ἡ ἐνότης τῆς Ἀν. Ὁρθοδ. Ἐκκλησίας, καὶ ἡ στερεότης τῆς πίστεως.

Κατὰ συνέπειαν καὶ ἂν ἀκόμη ἐδεχόμεθα ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 14 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ 1852 ἀφεώρα τὴν δίκην ἐπισκόπων, ἢ ἡδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐξ ἀναλογίας καὶ εἰς τὰς δίκας Ἐπισκόπων, καὶ πάλιν ὁ νόμος οὗτος δὲν κατισχύει τῶν Συνοδικῶν Κανόνων, καὶ οὔτε τὴν ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως οὔτε τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀντικανονικοῦ Δικαστηρίου νομιμοποιοῦσι

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη ἂν καὶ κατὰ πόσον ὁ νόμος τοῦ 1852 ἡσχολήθη περὶ δικῶν Ἐπισκόπων, διὰ νὰ κρίνωμεν ἂν ὑπάρχῃ σύγκρουσις πρὸς τοὺς Συνοδικοὺς Κανόνας.

Εἰς τὸ ἄρθρ. 14 τοῦ Καταστατικοῦ καθορίζεται γενικῶς ἡ δικαστικὴ δικαιοδοσία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς ἑξῆς.

α') Εἰς αὐτὴν, ὡς εἰς ἀνώτατον Δικαστήριον, ἐκκαλοῦνται αἱ ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις.

β') Ἄν κληρικὸς ἔχει παράπονον κατὰ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ἀναφέρεται πρὸς τὴν Σύνοδον, ἥτις ἀποφασίζει δριστηκῶς καὶ ἀνεκκλητῶς ἐπὶ τοῦ παραπόνου.

γ') Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων περιπτώσεων ὑτάρχει καὶ τρίτη δικαιοδοσία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀναγραφομένη ἐν τῷ ἄρθρ. Θ'. τοῦ περὶ Ἐπισκόπων καὶ Ἐπισκοπῶν νόμου «ὁσάκις κληρικὸς ὑποπέ-

σει εἰς Ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα ἐκ τῶν συνεπαγόντων τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως, τότε ἡ ἐκδίκησις τῆς ὑποθέσεως ἀναπέμπεται ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἣτις δικάζει κατὰ πρῶτον βαθμὸν, ἀλλὰ δικαιούται ὁ καταδικασθεὶς νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς δίκης, ὅτε τὴν ἀναθεώρησιν τῆς δίκης ἐνεργεῖ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, συγκαλουμένων καὶ ἄλλων Ἐπισκόπων.»

Εἰς ἀπάσας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις πρόκειται προφανῶς περὶ τῶν ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον διατελούντων κληρικῶν, καὶ οὐδαμοῦ τοῦ νόμου τούτου γίνεται λόγος περὶ Ἐπισκόπων, ὡς κατηγορουμένων, καὶ τῆς δωσιδικίας αὐτῶν.

Εἰς τὸ ἄρθρ. II'. τοῦ Καταστατικοῦ γίνεται λόγος περὶ δωσιδικίας τοῦ προέδρου καὶ Συνέδρων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὡς πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικά των παραπτώματα, πλὴν καὶ ἐδῶ ἡ διαδικασία καὶ δωσιδικία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων ἀναγνωρίζεται ἀσάλευτος, οὐδεμία εἰσάγεται τροποποίησις, ἀλλὰ καθορίζεται μόνον ὅτι ἡ Κυβέρνησις συγκαλεῖ τοὺς Κανονικοὺς Ἐπισκόπους εἰς Σύνοδον, ὅπως ἀνακρίνωσιν, ἐξελέγξωσι καὶ τιμωρήσωσι τὴν παράβασιν.

Εὐκρινέστερον τὸ αὐτὸ ἄρθρ. ΙΔ'. καθορίζει ἐν τῇ τρίτῃ παραγράφῃ τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὡς ἑξῆς :

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔχει προσέτι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ κανονικὰς ποινὰς εἰς **κληρικοὺς**, καθ' ὅσον ἐγκαλοῦνται εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν αὐτῆς ἢ καὶ δικάζονται ἀμέσως ὑπ' αὐτῆς εἰς ἀργίαν..... κλπ. (καταριθμοῦνται αἱ ποιναί).

Δύο μόνον ἐδάφια τῶν ἄρθρ. ΙΔ'. τοῦ Καταστ. καὶ II'. τοῦ περὶ Ἐπισκόπων ἐμिलοῦσι περὶ τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐπὶ τῶν Ἐπισκόπων :

Ἄρθρ. II'. «Περὶ πάσης πράξεως αὐτοῦ ἀντιθαινούσης 1) εἰς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὑπόκειται ὁ Ἐπίσκοπος εἰς εὐθύνην, καὶ δίδει λόγον ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου».

Ἄρθρ. ΙΔ'. «Εἰς τὰ καθ' αὐτὸ Ἐκκλησιαστικὰ ἀντικείμενα ἡ

Ἱερὰ Σύνοδος ἔχει τὴν ὑπερτάτην δικαιοδοσίαν ἐφ' ὧν τῶν ἐκ τοῦ Κλήρου....»

Ἄπαναι αἱ διατάξεις αὗται πρέπει νὰ ἐρμηνευθῶσιν, ὅτι εἶναι ἀπαράλλακτοι πρὸς τοὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις, ὡς ἐν τῷ ἄρθρ. Α'. τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου προοιμιαζόμενος ὁ νομοθέτης τοῦ 1852 διαβεβαιώνει «.....διοικεῖται δὲ πνευματικῶς παρ' Ἀρχιερέων κανονικῶν, τηροῦσα **ἀπαράλλάκτως**, ὡς ἅπαναι αἱ ὁμόδοχοι Ἐκκλησίαι, τοὺς Ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας καὶ τὰς Ἱερὰς παραδόσεις.»

Καὶ αἱ μὲν περὶ Ἐπισκόπων διατάξεις τῶν ἄρθρων προφανῶς ἐμιλοῦσι περὶ τῆς διοικητικῆς, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ δικαστικῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καθορίζουσι τοῦ-ἔστι ὡς ὑπερτάτην πρὸς διοίκησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, πνευματικὴν ἀρχὴν τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ μόνον ὑπόκεινται οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ κληρικοὶ εἰς τὰ καθ' αὐτὸ Ἐκκλησιαστικὰ πράγματα.

Δὲν περιέχουσι αὗται καὶ τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἢ ἐκ πέντε Ἐπισκόπων καταρτιζομένη, ἔχει καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ Ἐπισκόπων, ἀφ' οὗ οἱ Κανόνες ἀνέθεντο ταύτην εἰς Σύνοδον ἐκ 13 **τούλάχιστον** Ἐπισκόπων.

Ὑπολείπεται νὰ ἐρμηνεύσωμεν τὴν τρίτην παράγραφον τοῦ ἄρθρ. 15. ἂν εἰς τὴν ἐκφρασιν **κληρικοὺς**, ἐμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ Ἐπίσκοποι.

Τοιαύτη ἐκδοχὴ θὰ ἦτο λίαν παρακεινδυνευμένη, ἥθελε καταστήσει τὸν νομοθέτην ἀνακόλουθον καὶ ἀντικανονικόν, ἐνῷ ἀνὰ πᾶν βῆμα σπεύδει νὰ βεβαιώσῃ ὅτι «τηρεῖ **ἀπαράλλάκτως**» ἤτοι ἀνευ παραλλαγῆς, τοὺς Συνοδικοὺς καὶ Ἀποστολικοὺς Κανόνας.

Ἐν τῷ ἄρθρ. 14 καὶ ἐν ἄρθρ. Η'. ὁ πολιτικὸς νομοθέτης, ἐνόςφω πραγματεύεται περὶ δικαστικῆς δικαιοδοσίας τῶν κληρικῶν (πρεσβυτέρων, διακόνων, Μοναχῶν, καὶ ὑποδιακόνων) εὐρίσκεται σύμφωνος περίπου πρὸς τὸ Συνοδικὸν Πολίτευμα.

Διότι ἂν παραβάλλωμεν τὴν ἐπὶ τῶν κληρικῶν δικαιοδοσίαν τῶν Ἐπισκόπων, τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Ἐπισκοπικῶν δικαστηρίων, τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὡσάκις πρόκειται περὶ διαφορᾶς τῶν πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον, τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προκειμένου περὶ καθαιρέσεως, πάντα ταῦτα εὐρίσκονται σύμφωνα πρὸς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα.

Κατὰ τὸν Καν. Κ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, δις τοῦ ἐνιαυτοῦ μετὰ τὴν τρίτην ἐβδομάδα τοῦ Πάσχα, καὶ κατὰ τὴν 10 Ὀκτωβρίου συνήρχοντο εἰς Σύνοδον οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἐπαρχίας, διὰ νὰ δικάσῃσι καὶ τὰς ὑποθέσεις τῶν κληρικῶν.

Μίαν καὶ μόνην δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ μεταβολὴν τοῦ Κανονικοῦ Πολιτεύματος, ὅτι ἐνῷ διὰ τοὺς Πρεσβυτέρους ἀπαιτεῖται (Καν. ΙΒ', τῆς ἐν Καρθαγένῃ) τὸ Δικαστήριον νὰ καταρτισθῇ ἐξ 6 Ἐπισκόπων, ὁ νεώτερος νομοθέτης ἀπένειμε τὴν ἐξουσίαν εἰς Σύνοδον ἐκ 5 μόνον Ἐπισκόπων καὶ ὅτι διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐφέσεως ἐπιτρέπει νὰ συμμετάσχῃσι καὶ οἱ Συνοδικοί.

Ἐκτὸς τῆς παραλλαγῆς ταύτης πᾶσαι αἱ ἄλλαι διατάξεις εἰσὶ κατὰ πάντα σύμφωνα πρὸς τοὺς Συνοδικούς καὶ Ἀποστολικούς Κανόνας καὶ τὴν Ἱερὰν παράδοσιν, ἐνῷ ἅμα συμπεριλάβωμεν καὶ τοὺς Ἐπισκόπους ἐντὸς τῆς ὀνομασίας «**κληρικοὺς**», ἄρδην ἀνατρέπεται ὁλόκληρον τὸ σύστημα τῶν Τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων περὶ δικῶν καὶ κατηγοριῶν κατὰ Ἐπισκόπων, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ νομοθέτου, ὅτι **ἀπαραλλάκτως** τηρεῖ τοὺς Κανόνας τῶν Συνόδων, καὶ ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν πίστην ἐφαρμογὴν αὐτῶν.

Εὐτυχῶς τὴν ἀντίθετον ἐρμηνείαν ἀποκλείει καὶ ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ γλώσσῃ ἔννοια τῆς λέξεως «**κληρικός**».

Εἰς πάσας σχεδὸν τὰς διατάξεις τῶν Κανόνων τῶν Συνόδων, τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ ὁσοδίκιαν Ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, γίνεται μεταξὺ τῶν δύο τούτων βαθμῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐνδεικτικωτάτη διάκρισις.

Ἡ γλῶσσα τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων πάντοτε διέστειλε τοὺς Ἐπισκόπους ἀπὸ τῶν κληρικῶν, οἵτινες πάλιν διαίρουνται εἰς κληρικοὺς **ἱερωμένους**, καὶ εἰς κληρικοὺς **λαϊκοὺς** (μὴ ἱερωμένους).

Ὅσάκις ἤθελε νὰ συμπεριλάβῃ εἰς Κανόνα τινὰ καὶ τοὺς Ἐπισκόπους, ἔγραφεν «Ἐπίσκοπος καὶ κληρικός» «Ἐπίσκοποι καὶ κληρικοί», ἐξ οὗ συνέπεται ὅτι ἐν τῇ ὀνομασίᾳ «κληρικοί» δὲν συμπεριλαμβάνετο καὶ ὁ Ἐπίσκοπος.

Α. Χ. Εἰς τὸν κδ'. Καν. τῆς ἐν Καρθαγένῃ ἀναγράφεται «ἤρεσε, ὥστε χειροτονουμένου **Ἐπισκόπου ἢ κληρικοῦ....**» κ. λ. π.

Εἰς τὸν Δ'. Καν. τῆς αὐτῆς «ὥστε τοὺς **Ἐπισκόπους** καὶ τοὺς **κληρικοὺς**, μηδένα συνεισάγειν.....»

Εἰς τὸν ΔΖ'. Καν. τῆς αὐτῆς «ἤρεσε συμπάσῃ Συνόδῳ, ἵνα διὰ ραθυμίαν αὐτοῦ ἀπὸ κοινωνίας γενόμενος, εἴτε **Ἐπίσκοπος**, εἴτε **οἰοσδήποτε κληρικός**, ἐὰν ἐν τῷ καιρῷ τῆς κοινωνίας.....»

Εἰς τὸν ΔΘ'. Καν. τῆς αὐτῆς «ἤρεσεν ἵνα οἰοσδήποτε κληρικοί καὶ διάκονοι, ἐὰν μὴ πειθαρχῶσι τοῖς Ἐπισκόποις αὐτῶν.....»

Εἰς τὸν ΜΒ'. Καν. τῆς αὐτῆς «ὥστε τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς κληρικούς.....»

Εἰς τὸν Καν. ΜΘ'. τῆς αὐτῆς «... ὥστε καὶ τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς κληρικοὺς μὴ συμποσιάζεσθαι.....»

Εἰς τὸν ΚΑ'. τῆς 4ης Οἰκουμενικῆς «Κληρικοὺς κατηγοροῦντας **Ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν.....**»

Εἰς τὸν Καν. ΚΒ'. τῆς αὐτῆς «.....μὴ ἐξεῖναι κληρικοὺς μετὰ θάνατον τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου διαρπάζειν.....»

Εἰς τὸν Καν. Θ'. τῆς αὐτῆς «Ἐἴ τις κληρικός πρὸς κληρικὸν πράγμα ἔχῃ μὴ ἐγκαταλιμπανέτω τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον.....» «.....εἰ δέ καὶ κληρικός πράγμα ἔχῃ πρὸς τὸν ἴδιον ἢ πρὸς ἕτερον Ἐπίσκοπον παρὰ τῆς Συνόδου δικαζέσθω.....»

Ἐκ πασῶν τούτων καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν περικοπῶν τῶν Συνοδικῶν Κανόνων καθίσταται ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ

σιαστικῇ γλώσσῃ, ἣτινι ἐχρήσατο καὶ ὁ πολιτικὸς νομοθέτης τοῦ 1852 νομοθετῶν περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν προσώπων, ἐν τῇ ὀνομασίᾳ **κληρικοὶ**, δὲν συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ Ἐπίσκοποι, ἀλλὰ μόνον οἱ ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον κληρικοὶ, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἡ ἐξουσία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ ἐπιβάλλειν κανονικὰς ποινὰς ἐπὶ τῶν κληρικῶν, δὲν περιλαμβάνει καὶ τοὺς Ἐπισκόπους.

Κατὰ ταῦτα ἀβασίμως ἐπιρρίπτεται κατὰ τοῦ πολιτικοῦ Νομοθέτου τοῦ 1852 ἡ μομφή, ὅτι δῆθεν ἐναντίον τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, νέαν ἐθέσπισε δικαστικὴν ὡσιδικίαν καὶ διαδικασίαν διὰ τοὺς Ἐπισκόπους, μὴ περιλαμβάνουσιν τὰς ἐγγυήσεις καὶ προφυλάξεις, δι' ὧν αἱ Οἰκουμενικαὶ καὶ Τοπικαὶ Σύνοδοι περιεφρούρησαν τοὺς Ἐπισκόπους κατὰ ἐμπαθῶν ἢ ἀστηρίκτων κατηγοριῶν.

Ἐπολείπεται ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον ἐπιτρέπεται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ Ἐπισκόπων **ἐξ ἀναλογίας** ἡ περὶ συνθέσεως τοῦ ἐκκλήτου δικαστηρίου τῶν **κληρικῶν** διάταξις τοῦ Νόμου τοῦ 1852, ὡς ἐγένετο ἐν τῇ δέκῃ Ἀμβροσίου.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα (καθ' ὃ εἶδομεν) θεωρεῖ ἀνίσχυρον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν πάντα νόμον τῆς Πολιτείας, ἀντικείμενον εἰς τοὺς Κανόνας.

Ὅσῳκις ὁμοῦς πρόκειται θέμα, περὶ τοῦ ὁποίου οὐδόλως οἱ Κανόνες ὁμιλοῦσιν, ἐπιτρέπεται τότε νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ περὶ τούτου ἢ περὶ ὁμοίου θέματος πολιτικὸς νόμος, καίτοι δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖται ἐκ τοῦ Νόμ. Φωτίου (τιτλ. Α. Κεφ. 29) «ἐνθα μὲν γὰρ οὐδέν τι οἱ κανόνες διορίζονται. ὀφείλομεν τοῖς νόμοις ἀκολουθεῖν, καὶ ἐκ τῶν ὁμοίων τέμναι τὰ ὅμοια».

Ἡ διάταξις ἔχει ἐφαρμογὴν, ὅσῳκις ὑπάρχει ἑλλείψις κανόνος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ πολιτεύματι, ὅτε δύο τινα ἐνδέχονται· ἢ ὑπάρχει ἐν τῇ Κοσμικῇ Νομοθεσίᾳ νόμος πραγματευόμενος εἰδικῶς περὶ τοῦ θέματος, ὅστις ἐφαρμοσθήσεται καὶ ἐν τῇ Ἐκκλη-

σία, ἢ ὑπάρχει περὶ ὁμοίου θέματος ἐν τῇ Κοσμικῇ Νομοθεσίᾳ κανονισμός, ὅστις ἐφαρμοσθήσεται ἐξ ἀναλογίας καὶ εἰς τὴν μὴ προβλεπομένην περίστασιν.

Ἐν ἀμφοτέραις ὁμοίως ταῖς περιπτώσεσιν προϋποτίθεται πάντοτε, ὅτι δὲν ὑπάρχει περὶ τοῦ θέματος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ πολιτεύματι Κανὼν, ὡς λ. χάριν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ρυθμίζων τὴν σύνοθιν τοῦ Δικαστηρίου τῆς ἐκκλησίας διέκκης τῶν Ἐπισκόπων καὶ τὰ τῆς διαδικασίας αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἀκριβῶς συμβαίνει τὸ ἀντίθετον ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ μας θέματος.

Οἱ Νόμοι τοῦ 1852 δὲν προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν πολιτικὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν τοῦ Κράτους.

Ὁ ἀπὸ 29 Ἰουνίου 1850 Συνοδικὸς τόμος τοῦ Πατριαρχείου Κ) πόλεως ἐχορήγησεν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος τὸ δικαίωμα νὰ διακανονίσῃ διὰ Συνοδικῆς πράξεως τὰ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, οἷον, τὰ περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας ἀρχιερέων, περὶ ἀριθμοῦ αὐτῶν καὶ περὶ ὀνομασίας θρόνων κλπ., πάντοτε ὁμοίως ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ ἀντιβαίνωσιν οἱ νέοι κανονισμοὶ πρὸς τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καὶ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀντὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἥτις κατὰ τὸν Τόμον ὥφειλε καὶ ἐδικαιούτο νὰ διακανονίσῃ τὰ θέματα ταῦτα, ἐπραξε τοῦτο ἡ κοσμικὴ ἐξουσία, ψηφίσασα τοὺς περὶ Ἱερᾶς Συνόδου, περὶ Ἐπισκόπων καὶ Ἐπισκοπῶν καὶ τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν νόμους τοῦ 1852.

Ποία εἶναι ἡ ἰσχὺς τούτων; Ἐνόσω ἡ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐξέδωκεν ἰδίους Κανονισμούς, ὡς ὁ Τόμος παρεχώρησεν, ἰσχύουσι οἱ πολιτικοὶ νόμοι, ὑπὸ τὸν περιορισμὸν καθ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τοὺς Κανόνας.

Ἄλλ' ἰσχύουσι πάλιν ἐκαῖνοι μόνον οἱ κανονισμοί, οἱ διορίζοντες τὰ θέματα, ἅτινα ὁ Τόμος ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος.

Πέραν τούτων οὔτε ἡ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος εἶχε δικαίωμα, οὔτε ἡ κοσμικὴ ἐξουσία δικαιούται νὰ ἀναμειχθῇ.

Οὕτω εἰς τὰ θέματα δι' ἃ παρεχώρησε ἡ Πατριαρχικὴ εἰς τὴν Τοπικὴν Σύνοδον νὰ νομοθετήσῃ δὲν περιλαμβάνονται τὰ περὶ διαδικασίας καὶ δωσιδικίας Ἐπισκόπων, διότι τὸ θέμα τοῦτο εἶναι γενικωτάτου ἐνδιαφέροντος, ἀφορᾷ ὅλας τὰς ὁμοδόχους Ἐκκλησίας, καὶ δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, ἅτινα λύονται κατὰ τὴν στενὴν ἀντίληψιν Ἐπαρχιακῆς Συνόδου.

Διὰ τοῦτο ὁ νομοθέτης τοῦ 1852 οὐδὲν περὶ διαδικασίας Ἐπισκόπων καὶ περὶ συνθέσεως τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων διὰ δίκας Ἐπισκόπων διέλαβε, ἀλλ' ἡσχολήθη, περὶ τῶν **«κληρικῶν»**, ἐξ ἄλλου ὅμως τὸ νομοθέτημα, ἂν ἡσχολεῖτο καὶ περὶ Ἐπισκόπων, ἤθελε ἀντιβαίνει πρὸς ὁλόκληρον τὸ σύστημα τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων, τὸ ὁποῖον καθορίζει τὰ τῆς δίκης Ἐπισκόπων, τὰ τῶν ἐνδίκων μέσων, καὶ τὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν κατηγοριῶν, ἐνῷ ρητὸς ὅρος τῆς παρὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας παραχωρήσεως νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐτέθη, ὅτι τὰ κανονισθησόμενα πρέπει νὰ ὦσι σύμφωνα πρὸς τοὺς Συνοδικούς Κανόνας καὶ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα.

Ἄρα αἱ ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς ἐξουσίας ψηφισθέντες νόμοι τοῦ 1852 ἰσχύουσι ἐν ἐλλείψει κανονισμῶν ἐκ μέρους τῆς Ἱερ. Συνόδου τῆς Ἑλλάδος μόνον ἐπὶ τῶν εἰδικῶν θεμάτων, δι' ἃ ἐπετράπη εἰς τὴν Τοπικὴν Σύνοδον νὰ ἐκδώσῃ ἰδίους Κανονισμοὺς, καὶ ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν ἀντιβαίνουν πρὸς τοὺς Κανόνας.

Κατὰ συνέπειαν περὶ διαδικασίας καὶ δωσιδικίας Ἐπισκόπων, οὔτε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔλαβε ἐξουσίαν νὰ κανονίσῃ, οὔτε ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ἐδικαιούτο νὰ νομοθετήσῃ, ὡς δὲν ἐνομοθέτησε, ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη ἐνομοθέτει, θὰ ἦσαν ἀνίσχυρα τὰ θεσπίσματα, διότι τὸ σύστημα τῆς συνθέσεως τοῦ πρωτοβαθμίου καὶ τοῦ δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον ἀποδέχεται ὁ νόμος τοῦ 1852 διὰ τοὺς κληρικούς, κατὰ τε τὴν βᾶσιν καὶ κατὰ τὰς λεπτομερείας ἀντίκειται εἰς τοὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας, καὶ καταργεῖ ἄρδην ὅσα αἱ Οἰκουμενικαί, καὶ αἱ ὑπὸ Οἰκουμενικῶν ἀναγνωρισθεῖσαι Σύνοδοι ἐθέσπισαν διὰ τὴν καθάρσιν ἀπὸ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος.

Ἡ δωσιδικία καὶ διαδικασία τῶν Ἐπισκόπων ὑπῆρξε ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων ἀντικειμένων, χάριν δὲ αὐτῶν συνεκλήθησαν καὶ περὶ αὐτῶν ἡσυχολήθησαν αἱ Τοπικαὶ καὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι.

Ἡ ἐν Σαρδικῇ λ. χ. ἐν ἔτει 347 Σύνοδος ἡσυχολήθη ἀποκλειστικῶς περὶ τῆς διαδικασίας τῶν Ἐπισκόπων, καὶ ἡθώωσεν τὸν Μ. Ἀθανάσιον καὶ τοὺς ἄλλους Ἀρχιερεῖς, οὓς οἱ Εὐσεβιανοὶ εἶχον καθαιρέσει.

Ἡ ἐν Καρθαγένῃ τὸ 418 Σύνοδος συνήλθε καὶ πάλιν διὰ διέξας Ἐπισκόπων, καὶ ἐκανόνισεν ὁλόκληρον τὴν προδικασίαν καὶ διαδικασίαν αὐτῶν διὰ τῶν 141 Κανόνων τῆς.

Ἡ ἐν ἔτει 394 συνεληθούσα ἐν Κ)πόλει Δευτέρα τοπικὴ Σύνοδος ἐκλήθη ἀκριβῶς διὰ παρομοίαν ὑπόθεσιν καθαιρεθέντος Ἐπισκόπου.

Ὁ Ἐπίσκοπος Βαγιάδιος καθηρέθη ἀντικανονικῶς παρὰ δύο μόνον Ἐπισκόπων, ἀλλ' ἡ Σύνοδος διὰ τοῦ Β'. Κανόνος ἐκήρυξεν ἄκυρον τὴν παράνομον καθάρειν, καὶ ἀπηγόρευσε εἰς τὸ μέλλον νὰ μὴ δικάζεται ὁ Ἐπίσκοπος οὔτε ἀπὸ δύο, οὔτε ἀπὸ τρεῖς Ἐπισκόπους, ἀλλὰ παρὰ Συνόδου ἐκ πλειόνων Ἐπισκόπων, καὶ εἰ δυνατόν ὑπὸ πάντων τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἑπαρχίας του, (Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας).

Ὅλίγα ἔτη βραδύτερον, (418 ἢ 419 ὡς εἶδομεν) ἡ ἐν Καρθαγένῃ Σύνοδος διὰ τοῦ ΙΒ'. Κανόνος καθώρισεν ὅτι, ὅταν δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ συνέλευσις ὅλων τῶν Ἐπαρχιακῶν Ἐπισκόπων, τότε τὸ πρὸς ἐκδίκασιν κατηγορίας κατὰ Ἐπισκόπου δικαστήριον συγκροτεῖται ἀπὸ 13 τοῦλάχιστον Ἐπισκόπων.

Ἐκ τῶν Κανόνων ὅλων τούτων τῶν Συνόδων καταδεικνύεται, ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία ἐξαιρετικωτάτην σπουδαιότητα ἀποδίδει εἰς τὰ τῆς διαδικασίας τῶν Ἐπισκόπων, ἔκτακτον καὶ ἐξαιρετικὴν καθώρισε προδικασίαν καὶ διαδικασίαν δι' αὐτήν, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὑποστηριχθῇ μετὰ σοβαρότητος, ὅτι τοιοῦτον θέμα, συνταράξαν ἐπὶ αἰῶνας τὰς Οἰκουμενικὰς καὶ Τοπικὰς Συνόδους, ἐνδιαφέρον ὁλόκληρον τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, περὶ τοῦ ὁποίου πραγματεύονται οἱ πλείστοι τῶν Συνοδικῶν

Κανόνων, ἤθελεν ἀνατρέψει ὁ νομοθέτης τοῦ 1852, ἐν παρέργῳ καὶ διὰ τῆς περιληπτικῆς λέξεως «**κληρικοῦς**», ἐνῶ ἀνὰ πᾶν βῆμα διαβέβαιον, ὅτι εὐλαβεῖται καὶ ὑπακούει εἰς τοὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας.

Εἶναι κατὰ ταῦτα ἀνεξάρμοστος ἐπὶ Ἐπισκόπων ἡ τῆς ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογῇ τοῦ πολιτικοῦ νόμου, ἡ τοῦ νόμου τοῦ 1852, τὸ μὲν διότι εἰς ἐξαιρετικὴν ἢ διαδικασίαν τῶν Ἐπισκόπων, καὶ ἀνόμοιος πρὸς τὴν διαδικασίαν καὶ δωσιδικίαν τῶν «**Κληρικῶν**», τὸ δὲ διότι ὑπάρχει ἐλόκληρον σύστημα περὶ τῶν δικῶν Ἐπισκόπων, τῶν ἐνδίκων μέσων, καὶ τῶν βαθμῶν τῆς δικαιοδοσίας ἐν τῷ Συνοδικῷ πολιτεύματι, ὅπερ μόνον εἰς Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἐπιτρέπεται νὰ μεταβάλλῃ, καὶ ἐξ ἄλλου διότι ὁ πολιτικὸς νομοθέτης εἰς τοὺς νόμους αὐτοῦ ἔδωκεν ἰσχύιν ἐπικουρικὴν καὶ ἀναπληρωτικὴν, τοῦτέστι ἰσχύουσι ἐφ' ὅσον εἶναι σύμφωνοι πρὸς τοὺς Ἐκκλησιαστικούς θεσμούς, καὶ δὲν συγκρούονται πρὸς Κανόνας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τὴν Ἱερὰν παράδοσιν—, καὶ τέλος διότι ὁ νόμος τοῦ 1852 ἐσιώπησε περὶ τοῦ σπουδαιωτάτου θέματος τῶν Ἐπισκοπικῶν δικῶν, ἀφ' οὗ τὰ περὶ τούτων καλῶς κείνται ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ ἡμῶν πολιτεύματι καὶ διαφεύγουσι τὴν ἀρμοδιότητα αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

- **6ος Καν. 2ας Οἰκουμενικῆς.**
- **Διαδικασία φανερά καὶ προφορικῇ.**
- **Ἀπαγορεύεται μυστικῇ.— Ἐγγραφος.**
- **Ἀνανέωσις ἐξετάσεως, ὅχι ἀναγνώσεως.**

Πρὶν εἰσελθωμεν εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ Ε'. Καν. τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου, δι' ἧς ἐπετράπη εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ἐκκληίου Δικαστηρίου τῶν ἀγγιστευόντων Ἐπισκόπων καταδικασθέντα καὶ **δευτέρᾳ ἔφεσις**, ἀπευθυνομένη πλέον ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν

κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Σαρδικῆς Συνόδου ἔχοντα τὰ Πρεσβεῖα τῆς Ὁρθοδόξιας Πάππαν ἢ Πατριάρχην Ρώμης, εἶναι ἀνάγκη νὰ κάμωμεν σύντομον λόγον περὶ τῆς ἐξ Ἰσοῦ **ἀντικανονικῆς** διαδικασίας, τῆς ἐφαρμοσθείσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Δικαστηρίῳ τῶν **13** Ἐπισκόπων.

Ἄμα οἱ Ἐπίσκοποι συνήλθον ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἀνεγνώσθησαν αἱ μαρτυρικαὶ ἐκθέσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τῶν ἐνεργησάντων τὴν μυστικὴν ἀνάκρισιν Ἐξάρχων, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐπεκυρώθη ἡ ἐκκληθεῖσα ἀπόφασις τῆς Συνόδου.

Εὐλόγως ὅθεν ἐρωτᾶται, ἂν ὁ τρόπος οὗτος τῆς διαδικασίας εἶναι ὁ ὑπὸ τῶν Συνοδικῶν Κανόνων καθοριζόμενος, καὶ ἐὰν ἢ Ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία, ὑπῆρξε τόσον ὀπισθοδρομικὴ, ὥστε νὰ μὴ παρακολουθῇ τὴν Κοσμικὴν δικονομίαν, ἥτις ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα νέας προσθέτει ὑπὲρ τῶν κατηγορουμένων ἐγγυήσεις πρὸς ὀρθὴν ἀπανομήν τῆς δικαιοσύνης.

Ἄραγε οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔλαβον καμμίαν πρόνοιαν ὑπὲρ τῶν καταγγελλομένων Ἐπισκόπων, ἐνῷ ὁ Κοσμικὸς νομοθέτης ἐπιβάλλει ἐκτάκτους ἐγγυήσεις ὑπὲρ οἰουδήποτε κοινοῦ ἐγκληματίου, ὅπως ἔχῃ εὐρύτατα τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως;

Μολονότι εἰς τὰς σκέψεις τῶν ἐπιδοκιμασάντων τὴν καθάρσιν τοῦ Ἐπισκόπου Ἀμβροσίου ὑπερίσχυσεν ἡ γνώμη, ὅτι ἐπιτρέπεται, καὶ εἶναι δίκαιον νὰ καθαιρεθῇ Ἐπίσκοπος μὲ ἐγγράφους καὶ μυστικὰς ἀνακρίσεις τριῶν ἢ τεσσάρων μαρτύρων, οὓς εἶναι εὐκολον νὰ στρατολογῇ πᾶς ἐνδιαφερόμενος ἐν τῇ συγχρόνῳ κοινωνίᾳ, τῇ μὴ διακρινομένῃ, οὔτε διὰ τὴν εὐλάβειαν πρὸς τοὺς **ρассοφοροῦντας**, οὔτε διὰ τὴν εὐσέθειαν πρὸς τὰς ὑποθήκας τῆς Θεῆς ἡμῶν θρησκείας, ἐν ταῦτοις αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, τὰς ὁποίας ἀπετέλεσαν Ἱεράρχαι Ἰσῆς τοῦλάχιστον μορφώσεως, εὐθυδικίας καὶ εὐσεθείας, πρὸς τοὺς τὰ ἐναντία τυχόν πρεσβεύοντας Ἐπισκόπους τοῦ Βασιλείου, ἐκ θεμελιῶν ἀντίθετα **ἐβουλεύθησαν**, καὶ ἐκ διαμέτρου διάφορα **ἀπεφάσιζον** προκειμένου περὶ κατηγοριῶν καὶ δικῶν κατὰ Ἐπισκόπων.

Καὶ πᾶσαι μὲν αἱ Σύνοδοι ἐξαιρετικὴν καὶ ἰδιάζουσαν κατέ-

στησαν τὴν κατὰ Ἐπισκόπων διαδικασίαν, ἰδιαίτατα ὁμῶς ἡ Β' Οἰκουμενικὴ διὰ τοῦ βου Κανόνος ἐθέσπισε διατάξεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν καινοφανεῖς διὰ τὰς δικονομικὰς ἀρχὰς τῶν χρόνων ἐκείνων, καὶ θαυσιέσταται εἰς τὰς ὑπὲρ τῶν Ἐπισκόπων δικονομικὰς προνομίας.

Ὁ κανὼν οὗτος, τὸν ὁποῖον παραθέτομεν, καθορίζει ἐπιτακτικῶς εἰδικὴν διαδικασίαν, ἣν κατὰ τὴν ἐκδίκησιν κατηγοριῶν κατὰ Ἐπισκόπων ὀφείλουσι νὰ τηρήσωσιν αἱ δικαστικαὶ Σύνοδοι.

Εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην πρόνοιαν προήχθησαν οἱ Κανόνες, διότι εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους παρετηρήθη, ὅτι ἱεράρχαι διακρίθენტες ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱεραρχίᾳ διὰ τὴν σοφίαν, τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰς ὑπερλάμπρους χριστιανικὰς ἀρετὰς, κατηγορήθησαν παρ' ἀντιζήλων ἢ κακεντρεχῶν ὀργάνων τῆς ἀσεβείας, καὶ καθηρέθησαν μεθ' ὅσης εὐχερείας καὶ ὁ ἡμέτερος Ἀμβρόσιος, (ὡς ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ὁ Χρυσόστομος, ὁ Μ. Βασίλειος, καὶ πολλοὶ ἄλλοι διδάσκαλοι τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως).

Διὰ τοῦτο οἱ τὴν Οἰκουμενικὴν ἐκείνην Σύνοδον ἀποτελέσαντες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, παρὰ τὴν πραότητα, τὴν μακροθυμίαν καὶ ἀνεξικακίαν των, εἰς τὴν διατύπωσιν τοῦ βου Καν. μετεχειρίσθησαν γλῶσσαν ἀσυνήθως αὐστηρὰν διὰ τὰς κατὰ Ἐπισκόπων κατηγορίας, αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργοῦντο, ὥπως προστερίβηται τὸ μέγιστον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀξιωματίων, καὶ ὅπως κατασπιλωθῇ ἡ ὑπόληψις, **ἥς Ἐπίσκοποι**, ἄξιοι τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, Ἐπίσκοποι, μὴ περιορίζοντες τὰς φροντίδας αὐτῶν εἰς τὰς θωπείας τῶν ἰδίων γαστέρων, ἀπελάμβανον παρὰ τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν ποιμνίου.

Ὅπως ἐκτιμήσωμεν τὰς ὑπὲρ τῶν Ἐπισκόπων ἐξαιρετικὰς δικονομικὰς προνομίας, παραθέτομεν ἐλόκληρον τὸν Κανόνα, τὸν περιέχοντα τὴν ἐξαιρετικὴν δικονομίαν, ἣν ὀφείλει νὰ τηρῇ πᾶν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, συγκαλούμενον, εἴτε **κατὰ πρῶτον βαθμόν**, εἴτε **ὡς Ἐκκλητον**, νὰ δικάσῃ κατηγορίας κατὰ Ἐπισκόπων.

Καν. 6 τῆς Β'. Οἰκουμενικῆς.

“Ἐπειδὴ πολλοὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν συγχεῖν καὶ ἀνατρέπειν βουλόμενοι φιλέλθρως καὶ συγκοφαντικῶς αἰτίας τινὰς κατὰ τῶν οἰκονομούντων τὰς Ἐκκλησίας ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων συμπλάσσουνσι, οὐδὲν ἕτερον ἢ χραίνειν τὰς τῶν ἱερέων ὑπολήψεις καὶ ταραχὰς τῶν εἰρηνευόντων λαῶν κατασκευάζειν ἐπιχειροῦντες.—Τούτου ἕνεκεν ἤρεσε τῇ Ἁγίᾳ Συνόδῳ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνδραμόντων Ἐπισκόπων, μὴ ἀνεξέταστος προσίεσθαι τοὺς κατηγοροὺς, μηδὲ πᾶσιν ἐπιτρέπειν τὰς κατηγορίας ποιεῖσθαι κατὰ τῶν οἰκονομούντων τὰς Ἐκκλησίας, μηδὲ μὴν πάντας ἀποκλείειν.—Ἄλλ’ εἰ μὲν τις οἰκεῖαν τινὰ μέμινεν, τούτεστι ἰδιωτικὴν, ἐπιγὰγοι τῷ Ἐπισκόπῳ ὡς πλεονεκτηθεὶς, ἢ ἄλλο τι παρὰ τὸ δίκαιον παρ’ αὐτοῦ πεπονθὼς, ἐπὶ τῶν τοιούτων κατηγοριῶν μὴ ἐξετάζεσθαι, μήτε πρόσωπον τοῦ κατηγοροῦ, μήτε τὴν θρησκείαν.—Χρὴ γὰρ παντὶ τρόπῳ, τὸ τε συνειδὸς τοῦ Ἐπισκόπου ἐλεύθερον εἶναι, καὶ τὸν ἀδικεῖσθαι λέγοντα, οἷας ἂν ἡ θρησκείας, τῶν δικαίων τυγχάνειν.—Εἰ δ’ Ἐκκλησιαστικὸν εἴη τὸ ἐπιφερόμενον ἔγκλημα τῷ Ἐπισκόπῳ, τότε δοκιμάζεσθαι χρὴ τῶν κατηγορούντων τὰ πρόσωπα—Ἰνα, πρῶτον μὲν αἱρετικούς μὴ ἐξῇ κατηγορίας κατὰ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων ὑπὲρ Ἐκκλησιαστικῶν πρυγμάτων ποιεῖσθαι.—Αἱρετικούς δὲ λέγομεν τοὺς τε πάλαι τῆς Ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντας, καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ὑφ’ ἡμῶν ἀναθεματισθέντας· πρὸς δὲ τούτοις, καὶ τοὺς τὴν πίστιν μὲν τὴν ὀρθὰ προσποιουμένους ὁμολογεῖν, ἀποσχίσαντας δὲ καὶ ἀντισυνάγοντας τοῖς κανονικοῖς ἡμῶν Ἐπισκόποις.

Ἐπειτα δὲ καὶ εἰ τινες τῶν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ αἰτίας τισὶ προκατεγνωσμένοι εἰεν καὶ ἀποβεβλημένοι ἢ ἀκοινώνητοι, εἴτε ἀπὸ τοῦ κλήρου, εἴτε ἀπὸ λαϊκοῦ τάγματος, μηδὲ τούτοις ἐξεῖναι κατηγορεῖν Ἐπισκόπου, πρὶν ἂν τὸ οἰκεῖον ἔγκλημα πρότερον ἀποδύσονται.—Ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ κατηγορίαν προλαβοῦσαν ὄντας, μὴ πρότερον εἶναι δεκτοὺς εἰς Ἐπισκόπουν κατηγορίαν, ἢ ἐτέρων κληρικῶν, πρὶν ἂν ἀθώους ἑαυτοὺς τῶν εἰσαχθέντων αὐτοῖς ἀποδείξωσιν ἔγκληματιον.

Εἰ μὲντοι τινὲς μήτε αἱρετικοὶ, μήτε κατεγνωσμένοι ἢ προκατηγορημένοι ἐπὶ τισὶ πλημμελήμασι, λέγοιεν δ’ ἔχειν τινὰ ἐκκλησιαστικὴν κατὰ τοῦ Ἐπισκόπουν κατηγορίαν, τούτους κελεύει ἡ Ἁγία Σύνοδος, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῶν τῆς Ἐπαρχίας πάντων Ἐπισκόπων ἐνίστασθαι τὰς κατηγορίας, καὶ ἐπ’ αὐτῶν ἐλέγχειν τὰ ἔγκληματα τοῦ ἐν αἰτίαις τισὶν Ἐπισκόπου· εἰδὲ συμβαίῃ ἀδυνατῆσαι τοὺς ἐπαρχιώτας πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐπιφερομένων ἐγκλημάτων τῷ Ἐπισκόπῳ, τότε αὐτοὺς προσίεσθαι μεῖζονι συνόδῳ, τῶν τῆς διοικήσεως ἐκείνης Ἐπισκόπων ὑπὲρ τῆς αἰτίας ταύτης συζηλουμένων.

Καὶ μὴ πρότερον ἐνίστασθαι τὴν κατηγορίαν, πρὶν ἢ ἐγγράφως αὐτοὺς τὸν ἴσον αὐτοῖς ἐπιτιμήσασθαι κίνδυνον, εἴπερ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων ἐξετάσει συκοφαντοῦντες τὸν κατηγοροῦμενον ἐπίσκοπον ἐλεγχθεῖεν.

Εἰδὲ τις καταφρονήσας τῶν κατὰ τὰ προδηλωθέντα δεδογμένων, τολμήσειεν, ἢ βασιλικῶς ἐνοχλεῖν ἀκοῶς, ἢ κοσμικῶν ἀρχόντων δικαστήρια, ἢ Οἰκουμένην Σύνοδον ταράσσειν, πάντας ἀτιμάσας τοὺς τῆς διοικήσεως ἐπισκόπους, τὸν τοιοῦτον τὸ παράπαν εἰς κατηγορίαν μὴ εἶναι δεκτὸν, ὥς καθυβρίσαντα τοὺς κανόνας, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν λειτουργίαν εὐταξίαν...

Δὲν θὰ ἴναι πλήρης ἡ κατανόησις τῶν ὑπὲρ Ἐπισκόπων νομομῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ νομοθέτου, ἂν δὲν ὑπενθυμίσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, τόσον εἰς τὰς κοσμικὰς, ὅσον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δικονομίαν, ἐπεκράτει κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν νομικῶν, τὸ σύστημα **τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας.**

Τὸ ἰδιόζον καὶ ἐπικίνδυνον τῆς διαδικασίας ἐκείνης δὲν ἦτο μόνον, ὅτι **αὐτεπάγγελτος** ἦτο αὐτὸ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, ἀλλὰ διότι οἰτεταγμένοι ὑπάλληλοι ἐξ ὑπερμέτρου ζήλου τοῦ ὡς ἀνακαλύψωσι γινόμενα ἐγκλήματα προέβαινον **μυστικῶς καὶ ἐγγράφως** εἰς περισυλλογὴν τῶν ἀποδείξεων, μεταχειριζόμενοι ἐπὶ τῶν μαρτύρων καὶ τῶν κατηγορουμένων **πανουργίαν, ἀπειλὰς καὶ θάνατον** καὶ ἐφαρμόζοντες πολλάκις ἐξ ὑπερβολικοῦ ζήλου ἢ καὶ ἐξ ἀπανθρώπων ἐνστίκτων καὶ αὐτὰ τὰ βασανιστήρια.

Τὸ ἐπικινδυνέστερον πάντων ἦτο, ὅτι οἱ δικασταὶ προέβαινον εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀποφάσεώς των, **ἄνευ δημοσιότητος, καὶ ἄνευ συζητήσεως,** μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν μυστικῶν καὶ ἐγγράφων ἐξετάσεων τούτων, ἐκτιμῶντες τὰς ἀποδείξεις κατὰ κανόνας ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ Νόμου διαγεγραμμένους (Νομικὴ ἀπόδειξις).

Κατ' ἀντίθεσιν τοῦ **ἐξεταστικοῦ συστήματος,** ὅπερ ὡς ἐκ τῶν ἀπαισίων ἀναμνήσεων ἐπωνομάσθη **Ἱεροεξεταστικόν,** (διότι εἰς τὰ ἱερὰ δικαστήρια τῆς Ἀυτικῆς Ἐκκλησίας κατέστη βραδύτερον ἀπαίσιον μέσον ἐξοντώσεως τῶν θυμάτων τῆς

κληροκρατίας) ὑπῆρχε τὸ **κατηγορητικὸν σύστημα**, κατὰ τὸ ὁποῖον τὴν μέριμναν τῆς καταγγελίας καὶ ἀποδείξεως τοῦ ἐγκλήματος εἶχεν ὁ παθὼν, ἐνώπιον ἀμερολήπτου δικαστηρίου, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς δημοσίας συζητήσεως, διεξαγομένης προφορικῶς ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διαδίκων.

Ἵνα ἐμβαθύνωμεν πλεῖστον εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς Ἐπισκοπικῆς διαδικασίας τοῦ ἀνωτέρω Κανόνος τῆς Β'. Οἰκοῦμ. χρειάζεται ἀκόμη νὰ προσθέσωμεν ὅτι, ἐκ τῶν δύο τούτων ἀντιπάλων συστημάτων αἱ νεώτεραι Κοσμικαὶ Δικονομίαι κατήρτισαν νέον ἀνάμικτον σύστημα, καὶ ἐκ μὲν τοῦ **ἐξεταστικοῦ** συστήματος κατήρτισαν **τὴν προδικασίαν** λήγουσαν μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ παραπεμπτικοῦ ἢ ἀθωωτικοῦ βουλεύματος, ἐκ δὲ τοῦ **κατηγορητικοῦ** συστήματος διωργάνωσαν τὴν **διαδικασίαν**, ἥτοι τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου **φανερὰν καὶ προφορικὴν** συζήτησιν, ἐκ τῆς ὁποίας ὁ δικαστὴς σχηματίζει τὴν πεποιθήσιν καὶ ἀπόφασιν, ἐλάχιστα λαμβάνων ὑπ' ἑψιν τὴν **προδικασίαν**.

Κατόπιν τῶν ὑπομνήσεων τούτων εἶναι εὐκόλον νὰ κατανοήσῃ καὶ ὁ μὴ νομιμαθὴς ἀναγνώστης, ὅτι ἡ 2α Οἰκουμένη Ἱ Σύνοδος, συνελθοῦσα κατὰ τὸ ἔτος 381, καὶ ἀγανακτήσασα διὰ τὰς κατὰ Ἐπισκόπων ἀβασίμους καὶ ἐμπαθεῖς καταδίκες, ἀπηγόρευσε τὴν **αὐτεπάγγελτον** κατὰ Ἐπισκόπου καταδίωξιν ἀλλ' ἀπήτησεν τότε μόνον νὰ καλῶνται εἰς ἀπολογία καὶ εἰς δίκην οἱ Ἐπίσκοποι, ὅταν ὑπάρχῃ κατήγορος ἐγκαλῶν, καὶ ἀναλαμβάνων οὐ μόνον τὴν ἀπόδειξιν τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ καὶ τὰς εὐθύνας τῆς μὴ ἀποδείξεως αὐτῆς, καὶ κατήργησε συγχρόνως τὴν **μυστικὴν καὶ ἔγγραφον** ἐξέτασιν, καθιερώσασα τὴν **διεξαγωγὴν τῆς δίκης ἐν δημοσίᾳ καὶ προφορικῇ συζητήσει**.

Κατὰ τοῦτο δὲ καὶ μόνον διαφέρει ἡ διαδικασία τοῦ Κανόνος ἀπὸ τῆς Κοσμικῆς **Κατηγορητικῆς**. α.) ὅτι ἐπατράπη εἰς πάντα ἐντιμὸν χριστιανὸν νὰ ἐκχυμνάσῃ καταγγελίαν κατὰ Ἐπισκόπου ἐπὶ ἐκκλησιαστικῷ παραπτώματι, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν

είναι ὁ παθὼν, β'). δὲν κατέλειπεν πάλιν ἀφρούρητον τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα εἰς τὴν διακρίσιν πάσης φιλέθρου ἢ φιλεκδικίου μηνύσεως, ἀλλ' ἠξίωσεν ὅπως, πρὶν τεθῇ Ἐπίσκοπος ἐνώπιον Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἀντιμέτωπος πρὸς κατήγορον καὶ πρὸς μάρτυρας, ἐξελεγχθῇ προηγουμένως ἂν οὗτοι εἶναι πρόσωπα **ἄσπιλα καὶ τετιμημένα**. Ἡ αὐτεπάγγελτος αὕτη ἐξέτασις ἀποτελεῖ προνομιακὴν **προδικασίαν** ὑπὲρ τῶν Ἐπισκόπων, ἵνα προκριθῇ ἢ μὴνυσις ἂν εἶναι ἀξία προσοχῆς καὶ ἐκδικάσεως.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἐπισκόπου Ἀμβροσίου, εἶναι, ὅτι ὁ Κανὼν εἰσάγει τὴν **προφορικὴν καὶ φανεράν δημοσίαν συζητήσιν**, ἀποκλείει τὴν **μυστικὴν καὶ ἑγγράφον** ἐξέτασιν μηνυτῶν καὶ μαρτύρων, καὶ δὲν ἐπιτρέπει νὰ δικάζωνται καὶ νὰ καταδικάζωνται Ἐπίσκοποι μὲ μαρτυρίας καὶ καταθέσεις ἐνώπιον ἀνακριτῶν (Ἐξάρχων), οἱ ὁποῖοι μυστικῶς, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κατηγορουμένου μαρτυροῦσι ἀβασανίστως καὶ ἀνεξελέγκτως, ὅσα ἢ μοχθηρία καὶ ἐμπάθεια ὑπαγορεύει (Περὶ φανερᾶς διαδικασίας Ν. Μήλας § 164).

Τὸ σύστημα τοῦ Κανόνος καθολοκληρίαν συμφωνεῖ πρὸς τὸν ΟΔ'. Ἀποστολικὸν Κανόνα, ὅστις ὑποδεικνύων τὸ ἐξαιρετικὸν τῆς διαδικασίας διατάττει «ἅμα ὁ κατήγορος ἐξελεγχθῇ ἀξιόπιστος, καλεῖται ὁ καταγγελλόμενος Ἐπίσκοπος εἰς δίκην ἐνώπιον τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων. (Δὲν γράφει ὁ Κανὼν ὅτι ἀποστέλλεται Ἐξάρχος διὰ νὰ ἐνεργήσῃ μυστικᾶς ἀνακρίσεις) ἀλλὰ «καλεῖται ἐνώπιον τῶν Ἐπισκόπων, ὅπως δικασθῇ».

Ἀλλὰ καὶ ἡ μετὰ 40 περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς Β'. Οἰκουμένης συνελθοῦσα ἐν Καρθαγένῃ Τοπικὴ Σύνοδος, ἀναπτύξασα λεπτομερέστερον τοὺς δικονομικοὺς κανόνας τῶν Ἐπισκοπικῶν δικῶν, ἐκύρωσε δι' ὅλων τῶν σχετιζομένων εἰς τὴν διαδικασίαν, ἀλλ' ἰδιαίτερος διὰ τοῦ ΙΘ'. Κανόνος τὸ **κατηγορητικὸν σύστημα**, τὸ ὁποῖον ὡς εἴρηται στηρίζεται ἐπὶ δύο ἀσφαλῶτων βάσεων 1) τῆς **δημοσίας συζητήσεως**, 2) τῆς **προφορικῆς**

ἀκροάσεως τῶν μαρτύρων καὶ τοῦ κατηγοροῦ, (καὶ οὐχὶ μυστικῆς καὶ ἐγγράφου.)

Κατὰ ποῖον τώρα δικονομικὸν σύστημά τόσον οἱ πάντε Συνεδικοί, ὅσον καὶ οἱ δέκα καὶ τρεῖς τοῦ Ἐκκληζήτου Δικαστηρίου ἐδίκασαν τὴν ὑπόθεσιν Ἀμβροσίου εἶναι πασίδηλον.

Ἐφήρμοσαν τὸ **ἐξεταστικὸν** σύστημα, ἐνῷ τοῦτο καὶ ὁ κοσμικὸς νομοθέτης οὐδ' εἰς τὴν **προδικασίαν** τῶν κοινῶν ἐγκληματιῶν νομίζει δίκαιον καὶ πρέπον νὰ ἐφαρμόσῃ.

Ἄρα ἐδίκασαν **ἀντικανονικῶς**· ἐδίκασαν κατὰ κυριολεξίαν, **Ἱεροεξεταστικῶς**.

Ἄς δεχθῶμεν ὅτι ὁ 20ος αἰὼν, ἐν ᾧ εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην προάγει καὶ ἀπελευθερώνει τὴν Δικαιοσύνην, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀναγνώριζι **ἱερὰν ἐξέτασιν** πρὸς ἐκδίκασιν τῶν Ἐπισκοπικῶν παραπτώματων.

Καὶ πάλιν τὸ ἐκ **13** Ἐπισκόπων ἔκκλητον δικαστήριον δὲν ἐφήρμοτε «ὅσα καὶ πρὸ τῆς Β'. Οἰκουμένης, καὶ πρὸ τῆς ἐν Κερθαγένῃ Τοπικῆς, ὁ 3ος Κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου περὶ ἔκκληζήτου δίκης ἐπιτακτικῶς καθορίζει.

Οἱ δέκα καὶ τρεῖς Ἐπίσκοποι, (ὡς θεβαιώνει ἡ ἀπόφασις) καθισθέντες ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ἀνακλίντρων τῆς Συνόδου, ἤκουσαν τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀνακριτικῶν ἐκθέσεων, καὶ τῶν ὑπομνημάτων τῶν δύο Ἐξαρχῶν, καὶ παραχρῆμα ἐπεκύρωσαν τὴν καθαιρετικὴν ἀπόφασιν!

Ἄλλ' ἂν ἐπρόκειτο ἡ ἀπόφασις τοῦ ἔκκληζήτου νὰ στηριχθῇ εἰς τὴν αὐτὴν ἐγγράφον καὶ μυστικὴν ἀνάκρισιν, ἦτο ἀνωφελέστατον τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἀποτελέσαντες τὴν ἐν Σαρδικῇ Σύνοδον διαφορετικώτερον ἀντελαμβάνοντο τὰ καθήκοντα τοῦ Ἐκκληζήτου Δικαστηρίου.

Ἴδου μία περικοπὴ τοῦ Ε'. Καν. ἐνδεικτικὴ τῆς ὑφισταμένης διαφορᾶς «καὶ ὅσπερ **ἐκκαλεσάμενος** καταφύγη ἐπὶ τὸν Μ.

τῆς Ρ. Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπον, καὶ δίκαιον εἶναι νὰ νομίσῃ ἀνα-
νεώσασθαι αὐτοῦ τὴν ἐξέτασιν τοῦ πράγμα-
τος.....» «ἵνα αὐτοὶ ἐπιμελῶς καὶ μετ' ἀκρι-
θείας ἕκαστα διερευνήσωσι, καὶ κατὰ τὴν τῆς
ἀληθείας πίστιν ψῆφον περὶ τοῦ πράγματος ἐ-
ξενέγκωσι.»

Κατὰ τὴν περικοπὴν ταύτην ἦτις ὑποδεικνύει τὸν τρόπον τῆς
διεξαγωγῆς τῆς ἐκκλητίου δίκης, ἡ δευτεροβάθμιος Σύνοδος ὀ-
φείλει «ν' ἀνανεώσῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ πράγματος.»
Εἰς τί συνίσταται ἡ ἀνανέωσις τῆς ἐξετάσεως;

Βεβαίως κανεὶς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἐπα-
νάληψις τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐγγράφων ἐκθέσεων, ἀπο-
τελεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ Κανόνος διατασσομένην ἀνανέωσιν τῆς ἐ-
ξετάσεως τοῦ πράγματος.

Εἶναι τόσον καταφανὲς ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς γενομένης ἀ-
ναγνώσεως καὶ τῆς ἀπαιτουμένης ἐξετάσεως τοῦ
πράγματος, ὥστε πᾶσα ἀνάλυσις καθίσταται περιττή.

Ὁ ἐπαναλαμβάνων τὴν ἀνάγνωσιν μαρτυρίας, πᾶν
ἄλλο πράττει ἢ ἀνανεώνει τὴν ἐξέτασιν τοῦ πράγμα-
τος, ἀλλ' ὁ θέλων νὰ ἐξετάσῃ ἐκ νέου τὸ πρᾶγμα, ὀφείλει πρὸ
παντὸς νὰ προβῇ εἰς νέας ἐξετάσεις, εἴτε τῶν ἰδίων, εἴτε καὶ νέων
μαρτύρων.

Ἐφ' ὅσον ὅθεν τὸ Ἐκκλητικὸν δικαστήριον δὲν ἐνέργησε νέαν
ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων καὶ δὲν προσέβη εἰς τὴν ἐκ νέου ἐξέτασιν
τῶν μαρτύρων καὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἡθέτησε τὴν ἐντολὴν τοῦ
Κανόνος «ἵνα ἐπιμελῶς καὶ μετ' ἀκριθείας ἕκαστον διερευνήσωσι,
καὶ κατὰ τὴν ἀληθείας πίστιν ψῆφον ἐξενέγκωσι».

Ὅπως ἐκπληρωθῇ ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἐκκλητίου
Δικαστηρίου, ὀφείλουσιν συγχρόνως νὰ μὴ παρίδωσι τὰ παράπονα
τοῦ ἐκκαλέσαντος περὶ μεροληπτικῆς καὶ φιλεκδικῆς διεξαγω-
γῆς τῶν ἀνακρίσεων, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχε αἰτίασις κατὰ τῆς μυστικῆς
ἀνακρίσεως ὅτι ὑπῆρξε φιλεκδικός. Κατὰ συνέπειαν ἐπεβάλετο
ἡ ἐνέργεια τοῦλάχιστον νέας ἐξετάσεως, ἀμερολήπτου καὶ ἀπα-

θοῦς, ὅπως σχηματίσῃσι ἀμερόληπτον γνώμην περὶ τῆς ἀληθείας τῶν καταγγελλομένων.

Καὶ κατὰ τοῦτο ἀκόμη, καὶ ἂν δεχθῶμεν ὅτι ἰσχύει ἐπὶ τῶν δικῶν τὸ ἐξεταστικὸν σύστημα, παρεβιάσθησαν πάλιν οἱ Κανόνες, διότι δὲν ἀνενεώθη ἡ ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ἐπεκυρώθη ἀπνευστεῖ ἡ ἀπόφασις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

- Ἐπιτρέπεται δευτέρα ἔφεσις.
- Ὑποβάλλεται Πατριάρχῃ Κων) πόλεως.
- Δ'. Σαρδικῆς. — Θ'. Χαλκηδόνος.
- Ποῖος καταρτίζει καὶ συγκαλεῖ τὰ Ἐκκλητα.

Ἐπραγματεύθημεν μέχρι τοῦδε περὶ τῆς ἐκκληΐτου δίκης τῶν καθαιρεθέντων Ἐπισκόπων.

Ἀπεδείξαμεν διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, ὅτι ἄλλοι Ἐπίσκοποι καὶ ἄλλης μάλιστα, τῆς πλησιοχώρου Ἐπαρχίας, καταρτίζουν τὸ ἐκκλητηνὸν Δικαστήριον.

Κατεδείξαμεν πρὸς τοῦτοις, ὅτι εἰς **μείζονα Σύνοδον** ἀπευθύνεται ἡ ἐκκλητος δίκη, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν **ιδίαν** ἢ **ισότιμον** αὐτῇ.

Ὁ Βαλσαμὼν ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ Γ'. Καν. τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου, ὑποστηρίζων τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Πατριάρχου ἐν τῇ ἐκκληΐτῳ δίκῃ τῶν Ἐπισκόπων γράφει (Σελ. 237, Τομ. 3.) «οὐ τηρηθήσεται ἡ ἐκκλητος διὰ γειτνιαζόντων Ἐπισκόπων, ἀλλὰ παρὰ τοῦ Πατριάρχου κατὰ τοὺς νόμους τοὺς λέγοντας, **ἐπὶ μείζονας δικαστὰς ἀνατρέχειν τὴν ἐκκλητον, οὐ μὴν ἐπὶ ἴσους ἢ ἡττονας.**»

Ἐν ᾧ ὁ Γ'. Κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ καθιερώνει τὴν ἔφεσιν κατὰ τῶν καθαιρετικῶν ἀποφάσεων τῶν Ἐπαρχιακῶν Συνόδων, τροποποιήσας τὰ κατὰ τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδον ἰσχύοντα, ὁ

Δ'. Καν. τῆς αὐτῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου χορηγεῖ εἰς τὸν καθαιρεθέντα Ἐπίσκοπον καὶ **Δευτέραν ἔφεσιν** ἐναντίον τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐκκλητίου Δικαστηρίου, ἂν αὕτη ἀπέβαινε καταδικαστική.

Ποία εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο Ἐφέσεων; Ὡς πρὸς τὴν διαδικασίαν δὲν διαφέρουσι. Ἀμφότεραι αἱ ἐφέσεις κατὰ τοὺς Γ' καὶ Δ'. Κανόνας, καὶ κατὰ τὸν ρυθμίζοντα τὴν σύνθεσιν ἀμφοτέρων **τῶν ἐκκλητίων** Ε'. Κανόνα ἀπηρθύνοντο πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Ρώμης, ὡς ἔχοντα τότε τὰ πρεσβεῖα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας.

Ἄλλ' ἢ μὲν πρώτη ἔφεσις ἀπευθύνεται εἰς τὸν Πατριάρχην διὰ τοῦ πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, ἐνῷ ἡ δευτέρα ζητεῖται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος.

Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἐφέσεσι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ Πατριάρχου, ἂν πρέπει νὰ διατάξῃ τὴν ἀνανέωσιν τῆς δίκης, ἢ ν' ἀπορρίψῃ τὰς ἐφέσεις ὡς ἀπαραδέκτους.

Ἐπίσης δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν Πατριάρχην περιορισμὸς, εἰς ἀπεδέχθῃ μὲν τὴν πρώτην, ἀλλ' ἔκρινε ἀπαραδέκτον τὴν δευτέραν.

Ἐὰν ὁμοῦς ἐγκρίνῃ τὴν ἀνανέωσιν τῆς δίκης, τότε, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἐφέσει καταρτίζει τὸ Ἐκκλητικὸν δικαστήριον ἀπὸ Ἐπισκόπων **ἐτέρους** καὶ ἀπὸ **τῆς ἀγχιστευούσης Ἐπαρχίας**, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἐφέσει ἀπὸ Ἐπισκόπων ἐκ τοῦ ἰδιοῦ πλευροῦ, οὗς ἀποστέλλει εἰς τὴν Ἐπαρχίαν, ἵνα ὡς ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ συγκαλέσωσι νέαν Σύνοδον Ἐπισκόπων καὶ ἀνανεώσωσι τὴν δίκην.

Ἡ μεταγενεστέρα Ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία καθορίσασα λεπτομερέστερον τὴν βαθμολογίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, διέκρινε τρεῖς βαθμοὺς Συνόδων, **Ἐπαρχιακῆς, Μητροπολιτικῆς καὶ Πατριαρχικῆς** Συνόδους, αἵτινες ἀσκούσι τὴν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ βαθμολογίαν.

Κατὰ συνέπειαν ἡ Ἐκκλητικὸς δίκη εἰσάγεται πάντοτε εἰς **Μεῖζονα** Σύνοδον, ἀπὸ ἐκείνης, ἣ-τις ἐξέδωκε τὴν πρώτην ἀπόφασιν.

Ἡ δευτέρα ἔφεςις μετὰ καταδίκην τοῦ Ἐκκλησίτου δικαστηρίου εἶναι ἐξαιρετικὸν καὶ ἔκτακτον προνόμιον ὑπὲρ τῶν Ἐπισκόπων, καὶ ἀφέθη εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Πατριάρχου, ἐνῶ ἡ πρώτη ἔφεςις βραδύτερον ἐγένετο δεκτὴ ὡς τακτικὸν ἔνδικον μέσον, ὅπερ δικαιωματικῶς ἐνασκει ὁ καταδικασθεὶς.

Ὅταν ὁ Γ'. καὶ Δ'. καὶ Ε'. Καν. τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου ἀνεγνώριζον εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ρώμης τὴν ὑπεριάτην δικαστικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν Συνοδικῶν ἀποφάσεων καὶ ὅταν ἡ ἐν Κάρθαγίνῃ Τοπικῇ Σύνοδος κατὰ τὸ 419 συνεζήτει πρὸς τὸν Βονοφάτιον, Πάπαν Ρώμης, καὶ πρὸς Κελλεστίνον, διάδοχον αὐτοῦ, περὶ τοῦ καθαιρεθέντος Ἀπιαρίου (ἐπιστολαὶ τῆς ἐν Ἀφρικῇ Συνόδου) ὑπῆρχον ὡς καὶ νῦν, **αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι**, ὡς αἱ Ἐκκλησίαι Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας, Θεσσαλονίκης κλπ.

Ἐν τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἐπεξετίετο ἡ ὑπεριάτη δικαστικὴ δικαιοδοσία τοῦ Πατριάρχου ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων Ἐκκλησιῶν, καὶ οὐδέποτε ὑπεστηρίχθη, ὅτι τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἐκκλησίας καταστρέφει τοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς βαθμοὺς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως.

Ἐκ τῶν Κανόνων τούτων οἱ Πάπαι ἠξίωσαν, ὅτι πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι δίκαι τῶν Ἐπισκόπων πρὸς αὐτοὺς πρέπει ν' ἀναφέρονται, ἀλλ' ἐφ' ὅσον διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων βραδύτερον ὁ Ἐπίσκοπος Ν. Ρώμης ἐξωμοιώθη ὡς πρὸς τὰ πρεσβεῖα τῆς Παλαιᾶς Ρώμης, καὶ ἐφ' ὅσον βραδύτερον διενεμήθησαν αἱ Ἐπαρχίαι μετὰ τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ἀξίωσιν ταύτην τοῦ Πάπα ἀντετάχθη, ὅτι εἰς αὐτὸν ἀναφέρονται, αἱ Ἐκκλησίαι μόνον δίκαι τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ οἱ τῷ Ἐπισκόπῳ Κ. πόλεως ὑποκείμενοι, εἰς τοῦτον ἀναπέμπουσι τὰς Ἐκκλησίους δίκας, καὶ οὗτος κρίνει καὶ εἰσάγει τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἐκδίκασιν τῶν ἐφέσεων.

Ἐκ τοῦ Δ'. καὶ Ε'. Καν. τῆς ἐν Σαρδικῇ οὐδεμίαν ἄλλην διαφορὰν εὐρίσκομεν μετὰ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας ἐφέσεως.

εἰμὴ μόνον εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ Δευτέρου Ἐκκληίου Δικαστηρίου, τὸ ὅποιον ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ συναποτελεῖται καὶ ἀπὸ δικαστὰς ἐντελουμένους καὶ ἀπὸ τοῦ πλευροῦ τοῦ Πατριάρχου.

Τοῦτο ἀπαιτεῖται ὡς ἂν πρόκειται καὶ τὸ **δεύτερον Ἐκκλητον** νὰ καταρτισθῇ ἀπὸ Ἐπισκόπους τῆς αὐτῆς, ἢ Ἀγχιστευούσης τῇ ἐκκαλοῦντι ἐπαρχίας.

Πολλοὶ συγγέουσι τὴν δευτέραν ἔφειν πρὸς τὴν συγχώρησιν τοῦ καταδικασθέντος.

Ἄλλ' ὄχι μόνον ἐκ τῶν σαφῶν κειμένων, ἀλλὰ καὶ ἐκ πάντων τῶν σχολιαστῶν τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καταδεικνύεται ὅτι ἡ δευτέρα ἔφεισι σκοπὸν ἔχει νέαν κατ' οὐσίαν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως, ὅπως ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀθωότης τοῦ καταδικασθέντος.

Οὕτω ὁ **Ζωναράς**, σχολιάζων τὸν Ε'. Καν. τῆς Σαρδικῆς γράφει «....ἐνταῦθα φαίνεται ὁ κανὼν οὗτος καὶ δευτέραν ἐκκλητον διδοὺς τῇ καταδικασθέντι.....»

Ὁ **Βαλαμὼν**, σχολιάζων τὸν αὐτὸν Καν. καὶ τὸν Δ'. τῆς αὐτῆς «Καὶ ἐκ τοῦ δ'. Κανόνος παρίσταται, ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸν καταχρινόμενον Ἐπίσκοπον καὶ βαρυνόμενον, **οἷς ἐκκαλεῖσθαι**. Καὶ ὁ παρὼν δὲ Κανὼν (Ε'.) φησὶν, ἐὰν καταδικασθῇ καὶ πάλιν παρὰ τούτων ὁ αὐτός, **καὶ προσέλθῃ ἐκ δευτέρου τῷ Πάπᾳ**, καὶ οὗτος εὐδοκήσῃ δοκιμασθῆναι τὰ προκεκριμένα.....»

Ἄρα μένει ἐκτὸς ἀμφιβολίας, ὅτι ἐπὶ δικῶν Ἐπισκόπων ἐκ τῶν ἰσχυόντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος Συνοδικῶν Κανόνων, ὁ καταδικασθεὶς Ἐπίσκοπος δικαιούται νὰ ζητήσῃ **καὶ δευτέραν ἔφειν** κατὰ τῆς καταδικασάσης αὐτὸν ἀποφάσεως, πολὺ δὲ περισσότερον δικαιούται εἰς τοῦτο, ἂν τὸ **Ἐκκλητον δικαστήριον** κατηρτίσθῃ **ἀντικανονικῶς** καὶ **ἀντισυνταγματικῶς**, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνευ ἐξουσίας ἐπελήφθῃ καὶ τοῦτο τῆς Ἐκκληίου δίκης, ὑποπεσὼν εἰς τὴν αὐτὴν ὑπέρβασιν ἐξουσίας, εἰς ἣν περιέπεσε καὶ τὸ πρωτοβάθμιον.

Ἐκ τῶν Συνοδικῶν Κανόνων καὶ τῶν Ἱερῶν παραδόσεών οὐδεμία γεννᾶται ἀμφιβολία, περὶ τοῦ πρὸς τίνα ἀπευθύνεται ἡ ἔφεσις, ἦτοι ἡ αἰτήσεις περὶ πρώτης καὶ δευτέρας ἀνανεώσεως τῆς δίκης.

Ἡ πολιτικὴ ἐξουσία οὐδεμίαν ἔχει ἀρμοδιότητα ν' ἀναμειχθῇ εἰς τὴν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας.

Ὅχι μόνον αἱ ἐφέσεις ἀπευθύνονται εἰς τὴν ὑπερτάτην Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν συγχρόνως ἀνεγνωρίσθη τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ καταρτίσῃ, καὶ νὰ συνθέσῃ τὸ Ἐκκλητικὸν δικαστήριον.

Ἀμφισβήτησις μόνον ἐγεννήθη μεταξὺ τῶν δύο θρόνων Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως πρὸ τοῦ χωρισμοῦ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, περὶ τοῦ τίς τῶν δύο Παπῶν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιῶν δικῶν τῶν Ἐπισκόπων.

Ὁ μὲν τῆς Ρώμης ἐπεκαλεῖτο ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοὺς Καν. τῆς ἐν Σαρδικίῃ, ἐνῷ οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐπεκαλοῦντο τὸν Θ'. Καν. τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἣτις ἀνηγόρευσε τὸν θρόνον τῆς Κ)πόλεως, ὡς ἀσκοῦντα τὴν ὑπερτάτην δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐπισκόπων, ὡς αἰετὶς ἔχουσι διαφορὰς πρὸς τὸν ἴδιον Μητροπολίτην καὶ ὡς αἰετὶς ἐκκαλοῦνται ἀποφάσεις τῶν Μητροπολιτικῶν Συνόδων.

Ἀπὸ τοῦ χωρισμοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑφίσταται πλέον θέμα διενέξεως, ἀλλ' ὁ Οἰκουμενικὸς θρόνος ἀπομένει ὁ ἀνώτατος πνευματικὸς ἀρχηγὸς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐπισκόπων, τῶν διατελούντων ἐν τῇ **Κανονικῇ Ἑνότητι**.

Εἰς τὸν Πατριάρχην ὅθεν ὤφειλε καὶ τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νὰ παραπέμψωσι τὴν ἔφεσιν τοῦ Ἐπισκόπου Λαρίσσης Ἀμβροσίου διὰ νὰ ῥῶσι σύμφωνοι πρὸς τοὺς Συνοδικοὺς Κανόνας, καὶ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀνήκει τὸ δικαίωμα τῆς συνθέσεως καὶ συγκλησεως τοῦ Ἐκκλητικοῦ Δικαστηρίου, οὗτινος δικαιώματος δὲν παρητήθη ἡ Μ. Ἐκκλησία, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου τῆς χειραφετήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τίνας Ἐπισκόπους πρέπει νὰ καταρτίσῃ οὗτος τὸ πρῶ-

τον Ἐκκλητην Δικαστήριον, οἱ Κανόνες ἀφίνουσιν τοῦτο εἰς τὴν ἀνεξέλεγκτον κρίσιν τοῦ Πατριάρχου.

Δύναται νὰ συγκαλέσῃ Ἐπισκόπους ἐξ ἀγχιστευούσης Ἐπαρχίας, οἷαι εἶναι ἡ Κρήτη, ἡ Ἀλεξανδρεία, ἡ Κ)πολις, ἡ Κύπρος.

Δύναται ἐπίσης νὰ παραπέμψῃ τὴν ἔφασιν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Σύνοδον, ἣτις εἶναι καὶ ἀγχιστεύουσα τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος.

Πάντοτε ὅμως, οὔτε εἰς τὸ πρῶτον Ἐκκλητην, οὔτε εἰς τὸ Δεύτερον Ἐκκλητην Δικαστήριον, ἐπιτρέπεται νὰ προσκληθῶσι οἱ δικάσαντες καὶ καταδικάσαντες τὸν ἐκκαλοῦντα, διότι τότε ἡ Ἐκκλητος δίκη μετατρέπεται εἰς **παρωδίαν**, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ δικαιοσύνη πρέπει ν' ἀποφεύγῃ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ παρεξηγήσῃ αὐτήν, ὅ,τι διακωμῶδεῖ τὸν μέγαν Διδάσκαλον **τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς μακροθυμίας**, ὅστις εἶνε καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαίρετου Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς λυτρωσάσης καὶ στεγαζούσης τὸ Ἑλληνικὸν Γένος ἐν μέσῳ τῶν ἀγρίων κυμάτων τῶν δυσμενῶν περιστάσεων.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣΙ

Καταλήγομεν ἤδη εἰς τὸ συγκεκριμένον συμπέρασμα περὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος κ. Ἀμβροσίου. Ἡ ἐκ πέντε μελῶν συγκειμένη Ἱερὰ Σύνοδος δὲν ἔχει ἐξουσίαν (δικαιοδοσίαν) νὰ δικάσῃ τὰ παραπτώματα τῶν Ἐπισκόπων, κατὰ συνέπειαν ἡ καθαιρετικὴ πράξις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στερεῖται τῶν ἐξωτερικῶν τύπων τῆς ἀποφάσεως, διότι ἐλλείπει ἐξ αὐτῆς ὁ ἀναγκαῖος ἀριθμὸς τῶν δέκα καὶ τριῶν Ἐπισκόπων (δικαστῶν).

Τὸ γεγονός ὅτι αὕτη ἐπεκυρώθη κατόπιν ἀπὸ Ἐκκλητην (ἐπίσης ἀντικανονικὸν) δικαστήριον **ἐκ δέκα καὶ τριῶν** Ἐπισκόπων δὲν δίδει κύρος εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἄκυρον.

Καὶ ἂν ἀκόμη παρελείπετο τελείως τὸ ἔνδικον τῆς Ἐφέσεως μέτρον, οὐδεμίαν πάλιν ἡ ἀπόφασις θὰ εἶχεν ἰσχὺν, ἐφ' ὅσον οἱ δικάσαντες δὲν ἔχουσι δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν Ἐπισκόπων.

Δὲν ὑφίσταται ὅθεν **καθαιρετική** ἀπόφασις φέρουσα τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους, καὶ διὰ τοῦτο τόσον τὸ Βασιλ. Διάταγμα τῆς ἐγκρίσεως τῆς ἀποφάσεως, ὅσον καὶ ἡ ἐσπευσμένη ἀφαίρεσις τῆς διοικήσεως τῆς Ἐπισκοπῆς, καὶ ἡ ἐγκαθίδρυσις Ἐπιτροπῆς ἐν Λαρίσῃ ὑπῆρξαν πράξεις παράνομοι καὶ ἀντικανονικαί.

Ὁ οὕτω ἀφαιρεθεὶς τὴν Ἐπισκοπὴν δικαιούται νὰ ζητήσῃ διὰ τῶν πολιτικῶν Δικαστηρίων τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν του, καὶ ἀποζημιώσιν ἀπὸ τὸ Δημόσιον δι' ὅσα ἐστερήθη νόμιμα ὠφελήματα τοῦ ἀξιώματός του, ἢτοι δικαιώματα ἐξ ἱεροπραξιῶν, ἐξ ἀδειῶν γάμων, διαζυγίων κλπ. Δικαιούται ἀκόμη νὰ ἐκτελῇ τὰ ἀρχιερατικά του καθήκοντα, ἱεροπρακτῶν, καὶ καταγγέλλων τὰς καταπατήσεις τῶν Συνοδικῶν Κανόνων.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ πολιτικὰ δικαστήρια θὰ ἐξετάσωσι ἂν ἡ πράξις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου φέρει τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους ἀποφάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, καὶ ἂν οἱ πέντε Συνοδικοὶ εἶναι ὁ κανονικὸς ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Συνοδικοῦ δικαστηρίου διὰ καθαίρεσιν Ἐπισκόπου.

Ἐκ τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἐφέσεώς του ὑπὸ τῶν δέκα καὶ τριῶν Ἐπισκόπων οὐδὲν δικαίωμα ἀπώλεσεν ὁ καταδικασθεὶς Ἐπίσκοπος, τὸ μὲν διότι κατὰ τοὺς 4 καὶ 5 Κανόνας τῆς ἐν Σαρδικῇ ἐπιτρέπεται δευτέρα ἔφεσις, τὸ δὲ διότι καὶ οἱ ἀποτελέσαντες τὸ Ἐκκλητον Ἐπίσκοποι δὲν εἶχον δικαιοδοσίαν, ἀφ' οὗ ἐπὶ **μείζονος Συνόδου**, παραπέμπεται ἡ ἐκκλησις, καὶ ἀφ' οὗ ἡ πολιτικὴ ἐξουσία οὐδεμίαν ἔχει ἀρμοδιότητα νὰ συνθέσῃ τὸ Ἐκκλητον Δικαστήριον Ἐπισκόπου.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνήκει, ὡς ἀπεδείξαμεν, εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Ἡ Α. Παναγιότης ἔχει **δικαιοδοσίαν** ἐπὶ τῶν ἐκκλητικῶν δικῶν καθαιρεθέντων Ἐπισκόπων.

Ἡ τότε Κυβέρνησις, ἐν τῇ ἀδικαιολογήτῳ ζήλῳ τοῦ νὰ ἐκτελῇ τὰς αἰτήσεις τῆς ὀλισθησάσης ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου Ἱερᾶς Συνόδου, διέπραξε μεγίστην καὶ ἀσυγχώρητον ἀπερισκεψίαν, λησμονήσασα τὰς ἐπὶ τῇ μεταφράσει τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐξεγέρ-

σεις τοῦ λαοῦ τῆς πρωτευούσης, προκαλέσαντα καὶ δημοσιεύσαντα διάταγμα τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως περὶ ἐπικυρώσεως τῆς παρανόμου καὶ ἀκύρουκαθαιρετικῆς ἀποφάσεως τοῦ Σεβ. Ἀμβροσίου.

Δὲν ἐπρόσεξεν, ὅτι διὰ τοῦ Διατάγματος τούτου κατέστησε τὸν Βασιλέα, ἀνήκοντα εἰς ἑτεροδόξον ἐκκλησίαν, δικαστὴν καὶ **καθαιρέτην** Ὁρθοδόξου Ἐπισκόπου.

Τοῦτο ὅχι μόνον ἀπαγορεύεται, ἀλλὰ καὶ θεωρεῖται μέγιστον Ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα.

Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῶν Κανονικῶν περὶ ἑτεροδόξων διατάξεων, δὲν ἤρμοξε εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ θέσῃ τὸν Βασιλέα ἀντιμέτωπον τῆς Ὁρησκειτικῆς εὐτελείας καὶ τοῦ πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους σεβασμοῦ τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι πιθανώτατα θὰ παρεξηγήσωσι τὴν Βασιλικὴν ἐγκρισιν, ὡς μὴ προσήκουσαν ἀνάμειξιν ἑτεροδόξου πρὸς διατάραξιν τῆς εἰρήνης τῆς ὀρθοδ. ἐκκλησίας.

Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν, ὅτι πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦδε διαδικαστικαὶ πράξεις κατὰ τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Λαρίσσης πρέπει νὰ κηρυχθῶσι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἄκυροι καὶ μὴ ἀποτελοῦσαι σύννομον ἀπόφασιν.

Πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς σαλευθείσης εἰρήνης τῆς ἐκκλησίας μας, καὶ πρὸς ἀναστήλωσιν τῶν καταπατηθέντων Συνοδικῶν Κανόνων, πρέπει νὰ προσκληθῇ καὶ νὰ δικασθῇ ὁ ἐπὶ Ἐκκλησιαστικοῖς παραπτώμασι καταγγεληθεὶς Ἀμβρόσιος ἐνώπιον Κανονικοῦ πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου ἐκ **13** Ἐπισκόπων ἀμερολήπτων καὶ μὴ ἐνδιαφερομένων ἢ ἐξαιρουμένων.

Ὅταν ἡ δίκη διεξαχθῇ κατὰ τοὺς Κανόνας, καὶ ἀποδεικνυμένων τυχόν τῶν παραβάσεων, δι' ἀπροκαταλήπτου ἐξετάσεως τῶν ἀποδείξεων, τότε πάντες θέλουσι ἀποδεχθῇ μετ' εὐλαθείας τὴν περὶ τοῦ Ἐπισκόπου ἀπόφασιν τοῦ **Κανονικοῦ** Δικαστηρίου, ἐνθ' σήμερον πανταχοῦ ἐπικρατεῖ ἡ εὐλογος γνώμη, ὅτι τὰ κατὰ Ἀμβροσίου ἀποφασισθέντα ἦσαν οὔτε ἀπαθῆ, οὔτε δίκαια, ἀλλ' οὔτε καὶ κατὰ τὰ προσχήματα εὐπρεπῆ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἱεραρχίαν, ἣτις ὀφείλει νὰ ᾔῃ ὑπόδειγμα ἐπίφθονον τῆς **Κανονο-**

νικῆς Ἐνότητος, καὶ τῆς ἑπὶ τοὺς Συνοδικοὺς καὶ Ἀποστολικοὺς Κανόνας, καὶ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς πιστῆς ἀφοσιώσεως καὶ εὐλαθείας, καθ' ὅσον ἐκ τῆς ἐνότητος ταύτης ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικῶς ἡ ἐνότης τοῦ ἐν διασπορᾷ Ἑλληνικοῦ Γένους καὶ ἡ σωτηρία τῆς χειμαζομένης Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἐν Βόλῳ τῇ 8 Ἰανουαρίου 1911.

Σ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

(πρόην Βουλευτὴς τοῦ Νομοῦ Λαρίσης)

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Περὶ τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος Θεσσαλίας. (1901)
Περὶ Μορτῆς ἐν Θεσσαλίᾳ (1906)
Περὶ ψαλτῶν καὶ νεωνόρων (1909)
Κατηγορίαι καὶ διαδικασία Ἐπισκόπων (1910)
Περὶ ἐκλήτων διωδὼν Ἐπισκόπων (1911)

Τιμᾶται Δραχ. 1,80

Τ
26
Τ